

**A Zákány-őrtilosi dombok (HUDD20055)
Natura 2000 terület
fenntartási terve**

2019

Duna-Dráva Nemzeti Park Igazgatóság

7625 Pécs, Tettye tér 9.

Vezető szakmai koordinátor és

Felelős tervező

Horvai Valér

Közreműködő szakértők

Czirok Attila

Dombi Imre

Görföl Tamás

Horvai Valér

Dr. Juhász Magdolna

Mauchart Péter

Márkus András

Tartalomjegyzék

1. A terület azonosító adatai	4
1.1. Név	4
1.2. Azonosító kód	4
1.3. Kiterjedés	4
1.4. A kijelölés alapjául szolgáló fajok és/vagy élőhelyek	4
1.4.1. Közösségi jelentőségű élőhelyek	4
1.4.2. Jelölő értéknek javasolt közösségi jelentőségű élőhelyek.....	4
1.4.3. Közösségi jelentőségű jelölő fajok.....	5
1.5. Érintett települések	5
1.6. Egyéb védettségi kategóriák.....	5
1.7. Tervezési és egyéb előírások.....	6
1.7.1. Természetvédelmi kezelési terv	6
1.7.3. Körzeti erdőtervek és üzemtervek.....	6
1.7.4. Tájegységi vadgazdálkodási tervek és vadgazdálkodási üzemtervek.....	6
1.7.5. Halgazdálkodási tervek	6
1.7.6. Vízyűjtő gazdálkodási terv	6
2. Veszélyeztető tényezők.....	7
3. Kezelési feladatok meghatározása	12
3.1. Természetvédelmi célkitűzés, a terület rendeltetése	12
3.1.1. Fő célkitűzések.....	12
3.1.2. További célok.....	13
3.2. Kezelési javaslatok.....	13
3.2.1. Élőhelyek kezelése	14
3.2.2. Élőhelyrekonstrukció és élőhelyfejlesztés	32
3.2.3. Fajvédelmi intézkedések	32
3.2.4. Kutatás, monitorozás.....	33
3.2.5. Mellékletek.....	34
3.3. A kezelési javaslatok megvalósításának lehetséges eszközei a jogi háttér és a tulajdonviszonyok függvényében.....	36
3.3.1. Agrártámogatások	36
3.3.2. Pályázatok	38
3.3.3. Egyéb.....	38
4. Térképek.....	39

1. A terület azonosító adatai

1.1. Név

Tervezési terület neve:	Zákány-örtilos dombok kiemelt jelentőségű természetmegőrzési terület
-------------------------	--

1.2. Azonosító kód

Tervezési terület azonosítója:	HUDD20055
--------------------------------	-----------

1.3. Kiterjedés

Tervezési terület kiterjedése:	270,94 ha
--------------------------------	-----------

1.4. A kijelölés alapjául szolgáló fajok és/vagy élőhelyek

A jelölő élőhelyek és állatfajok felsorolásánál a Natura 2000 terület adatlapjának (*Standard Data Form*) 2018. évi változatát vettük alapul.

1.4.1. Közösségi jelentőségű élőhelyek

Élőhelytípus kódja	Élőhelytípus megnevezése
91E0*	Enyves éger (<i>Alnus glutinosa</i>) és magas kőris (<i>Fraxinus excelsior</i>) alkotta ligeterdők (<i>Alno-Padion</i> , <i>Alnion incanae</i> , <i>Salicion albae</i>)
91L0	Illír gyertyános-tölgyesek (<i>Erythronio-Carpinion</i>)
91K0	Illír bükk (<i>Fagus sylvatica</i>)-erdők (<i>Aremonio-Fagion</i>)
3260	Alföldektől a hegyvidékekig előforduló vízfolyások <i>Ranunculion fluitantis</i> és <i>Callitricho-Batrachion</i> növényzettel

*kiemelt jelentőségű közösségi élőhelytípus

1.4.2. Jelölő értéknek javasolt közösségi jelentőségű élőhelyek

Élőhelytípus kódja	Élőhelytípus megnevezése
9180*	Lejtők és sziklatörmelékek <i>Tilio-Acerion</i> -erdői

*kiemelt jelentőségű közösségi élőhelytípus

1.4.3. Közösségi jelentőségű jelölő fajok

vöröshasú unka (*Bombina bombina*)

nagy szarvasbogár (*Lucanus cervus*)

nyugati piszedenevér (*Barbastella barbastellus*)

1.5. Érintett települések

A tervezési terület által érintett helyrajzi számok listáját az európai közösségi jelentőségű természetvédelmi rendeltetésű területekkel érintett földrészelekről szóló 14/2010. (V. 11.) KvVM rendelet (a továbbiakban: KvVM rendelet) tartalmazza. A Natura 2000 területek által érintett helyrajzi számokat és így a Natura 2000 jogi státuszt is a KvVM rendelet rögzíti, térképi megjelenítéssel is. A jogi jelleg a megosztással keletkező utód helyrajzi számokra is kiterjed.

Település	Megye	Település területe (ha)	Érintett terület (ha)	Település területének érintettsége (%)
Órtilos	Somogy	2106	225,15	10,69
Zákány	Somogy	861	45,72	5,31

1.6. Egyéb védettségi kategóriák

Típus	Kód	Név	Átfedés (ha)	Átfedés (%)	Kapcsolódó jogszabály száma
MAB Bioszféra rezervátum	BR	Mura-Dráva-Duna Bioszféra Rezervátum	173,45	64	UNESCO 2012
Országos jelentőségű védett természeti terület	NP	Duna-Dráva Nemzeti Park	173,45	64	7/1996. (IV. 17.) KTM rendelet
Európai közösségi jelentőségű különleges madárvédelmi terület	HUDD10002	Nyugat-Dráva	189,04	69,77	275/2004 (X. 8.) Korm rendelet
Ökológiai hálózat magterület övezete	MT	-	253,29	93,48	2018. évi CXXXIX. törvény Magyarország és egyes kiemelt térségeinek területrendezési tervéről

1.7. Tervezési és egyéb előírások

1.7.1. Természetvédelmi kezelési terv

A terület nem rendelkezik érvényes természetvédelmi kezelési tervvel.

1.7.2. Településrendezési eszközök

2018. évi CXXXIX. törvény Magyarország és egyes kiemelt térségeinek területrendezési tervéről

Somogy Megyei Önkormányzat Közgyűlésének 15/2004. (XII. 27.) számú rendelete **Somogy megye** területrendezési tervéről. 15/2004. (XII. 27.) önkormányzati rendelet. Elfogadás dátuma: 2004.12.27.

21/2004. (XII. 30.) számú rendeletével elfogadott **Zákány** helyi építési szabályzat és szabályozási terv, módosítva 6/2008 (IV. 29.) számú rendelettel. Település szerkezeti terv: 106/2004 (XII. 29.) határozat. Településfejlesztési koncepció: 1/2004 (I. 14.) határozat.

11/2003 (X. 14.) számú rendeletével elfogadott **Órtilos** helyi építési szabályzat és szabályozási terv, módosítva a 4/2010 (VIII. 16.) számú rendelettel és a 36/2010 (VIII. 16.) számú határozattal. Település szerkezeti terv: 163/2003 (X. 13.) határozat. Településfejlesztési koncepció: 61/2002 (VIII. 06.) határozat.

1.7.3. Körzeti erdőtervek és üzemtervek

A terület az Iharosi erdőtervezési körzethez tartozik, melynek 41236/17/2009 számon kiadott körzeti erdőterve 2018. december 31-én járt le, érvényessége azonban az Evt. 113. § (17) értelmében (átmeneti erdőtervként) az új erdőterv véglegessé válásáig fennmarad. Az erdőtervezés várhatóan 2020-ban kezdődik.

1.7.4. Tájegységi vadgazdálkodási tervek és vadgazdálkodási üzemtervek

A terület a 405-es kódszámú Belső-Somogyi Vadgazdálkodási tájegységben helyezkedik el. A vadgazdálkodási terv a Dél-dunántúli Vadgazdálkodási Táj vadgazdálkodási tájegységeinek vadgazdálkodási tervéről szóló 10/2018. (VII.3.) AM rendelet alapján készült. A terv utolsó módosításának dátuma az Országos Vadgazdálkodási Adattár szerint 2018.09.10.

1.7.5. Halgazdálkodási tervek

A területen nincs nyilvántartott halgazdálkodási tervvel érintett állóvíz vagy vízfolyás.

1.7.6. Vízyűjtő gazdálkodási terv

A tervezési területre a Víz Keretirányelv Hazai Megvalósítása körében, a Vízyűjtő-gazdálkodási Terv, 3-1 Mura alegység- (kiadja: Nyugat-dunántúli Vízügyi Igazgatóság, 2016. április) és a 3-2 Rinya-mente (kiadja: Dél-dunántúli Vízügyi Igazgatóság, 2016. április) terve vonatkozik. A felülvizsgálat éve: 2021.

A terv elérhető a vízügyi honlapon:

<http://www.vizugy.hu/index.php?module=vizstrat&programelemid=149>

2. Veszélyeztető tényezők

Kód	Veszélyeztető tényező neve	Jelentősége (H = nagy, M = közepes, L = kis jelentőségű)	Érintett terület aránya (%)	Milyen jelölő élőhelyre vagy fajra és milyen módon gyakorol hatást?
A21	Növényvédő szerek használata a mezőgazdaságban	L	20	A tervezési területet részben agrár élőhelyek szegélyezik, melyekről jelentős lehet a trágya- és vegyszerbemosódás, mely a jelölő illír bükkösök (91K0), illír gyertyános-tölgyesek (91L0) és puhafás ligeterdők, éger- és kőrisligetek (91E0*) degradálódásához, fajkészletének szűküléséhez, illetve gyomosodásához, idegenhonos fajok terjedéséhez, elszántás esetén megszűnéséhez vezet. A földművelésnél használt vegyszerek a felszíni vízbe mosódva a vízi szervezetek pusztulásához, biológiai sokféleségük csökkenéséhez vezethetnek.
B03	Erdőfelújítás idegenhonos, vagy tájidegen fajokkal vagy azok betelepítése (beleértve az új fajokat és GMO-kat)	H	20	<p>A természetes élőhelyekre és fajaikra veszélyt jelentő tájidegen inváziós fajok terjedését segítő erdőgazdálkodási tevékenységek (pl. tarvágás), illetve a spontán invázió elleni védekezés elmulasztása miatt erőteljesen terjednek az akácok és egyéb tájidegen lombosok, illetve tájidegen fenyvesek, melyek elfoglalják az őshonos erdők potenciális termőhelyét, ezáltal megváltoztatják az erdő szerkezetét, kiszorítják az őshonos fajokat a területről, csökkentve az élőhely biológiai sokféleségét.</p> <p>Idegenhonos fafajok: fehér akác (<i>Robinia pseudo-acacia</i>), dió (<i>Juglans regia</i>), szelídgesztenye (<i>Castanea sativa</i>), fehér eper (<i>Morus alba</i>) közönséges lucfenyő (<i>Picea abies</i>) és kaukázusi jegenyefenyő (<i>Abies nordmanniana</i>).</p> <p>A nem őshonos fajok általában rövid vágásfordulóúak, nem odvasodók, így az erdei odúlakó fajok számára nem képződnek új élőhelyek. Rovarviláguk szegényes, így táplálkozó területként sem ideálisak. Növekedésgátló tulajdonságuk miatt az őshonos lágyszárúak és cserjék eltűnhetnek.</p> <p>A nagy hőscincér (<i>Cerambyx cerdo</i>) és a nagy szarvasbogár (<i>Lucanus cervus</i>) élőhelyeit megszünteti, így ezen fajok állomány nagyságának csökkenéséhez vezet.</p> <p>Az odúlakó denevérfajok (pl. a nyugati piszedenevér - <i>Barbastella barbastellus</i>) számára az idegenhonos fajokból álló erdők mind búvóhely, mind vadászterület szempontjából szuboptimálisak, ezért ha idegenhonos fafajjal történik felújítás, csökken a fajok állomány nagysága.</p>

Kód	Veszélyeztető tényező neve	Jelentősége (H = nagy, M = közepes, L = kis jelentőségű	Érintett terület aránya (%)	Milyen jelölő élőhelyre vagy fajra és milyen módon gyakorol hatást?
B07	Lábonálló és fekvő holt fa eltávolítása, beleértve a törmelékét is	M	40	Illír bükkösök (91K0), illír gyertyános-tölgyesek (91L0) és puhafás ligeterdők, éger- és kőrisligetek (91E0*) természetes állományfejlődését megváltoztatja, lerontja az élőhelyek természetességét.
				A nyugati piszedenevér (<i>Barbastella barbastellus</i>) számára bűvöhely szempontjából kiemelten fontosak az álló holtfák, lábon száradt fák, illetve a holtfában fejlődő rovarok, mint táplálékállatok. Eltávolításuk megszünteti a jelölő piszedenevér szálláshelyeit, így állományuk gyengül.
				A lábon álló holtfák eltávolítása a nagy szarvasbogár (<i>Lucanus cervus</i>), a nagy hőscincér (<i>Cerambyx cerdo</i>) és több xilofág, szaproxilofág rovarfaj különböző fejlődési alakjainak eltávolításával jár, mely hatás állománycsökkenéshez, és az élőhely megszűnéséhez vezet.
B06 B09	Fakitermelés (kivéve tarvágás) Tarvágás	L	10	A tarvágások és mesterséges felújítások, illetve a rövid időszak alatt végigvitt, egyenletes bontással járó felújítógátások az erdők szerkezetének és fajösszetételének átalakulásához, az állomány homogenizálódásához, a biodiverzitás csökkenéséhez vezetnek.
				Ez a hatás a nagy szarvasbogár (<i>Lucanus cervus</i>), a nagy hőscincér (<i>Cerambyx cerdo</i>) és egyéb xilofág, szaproxilofág rovarfaj állományának csökkenéséhez vezet.
				A nyugati piszedenevér (<i>Barbastella barbastellus</i>) bűvöhelyének eltűnéséhez vezet.
B20	Növényvédő szerek erdészeti használata	M	10	Ezek az anyagok veszélyeztetik a nagy hőscincér (<i>Cerambyx cerdo</i>), a nagy szarvasbogár (<i>Lucanus cervus</i>) és egyéb xilofág, szaproxilofág rovarfajok különböző fejlődési alakjait, valamint e fajok állományainak csökkenéséhez vezetnek.
				A nyugati piszedenevér (<i>Barbastella barbastellus</i>) táplálékbazisát képező ízeltlábúak irtása negatívan hathat e fajra, a táplálkozási lehetőségek beszűkítésével és indirekt toxicitással. Ezek a mérgező anyagok felhalmozódhatnak a szervezetükben. Amennyiben csökken a táplálékállatok egyedszáma, úgy a denevérek kevesebbet tudnak enni, kondíciójuk leromlik, utódaikat nem tudják megfelelően táplálni, végeredményben az állomány nagysága csökken.

Kód	Veszélyeztető tényező neve	Jelentősége (H = nagy, M = közepes, L = kis jelentőségű	Érintett terület aránya (%)	Milyen jelölő élőhelyre vagy fajra és milyen módon gyakorol hatást?
B29	Egyéb erdészeti tevékenység, kivéve az agro-erdészethez kapcsolódó tevékenységeket	M	10	Az illír bükkös (91K0), illír gyertyános-tölgyes (91L0), puhafás ligeterdő, éger- és kőrisliget (91E0*) erdők véghasználati vágása veszélyezteti az értékes aljnövényzet fennmaradását.
				A helytelen időben való fakiszállítás együtt jár egyes fajok - például a nagy hőscincér (<i>Cerambyx cerdo</i>) vagy a nagy szarvasbogár (<i>Lucanus cervus</i>) - különböző fejlődési alakjainak eltávolításával, mely hatás állományuk csökkenéséhez vezet. Ezen kívül az erdőgazdálkodás során alkalmazott véghasználatok szintén állománycsökkenéshez, vagy az állomány eltűnéséhez vezethetnek.
				A denevérfajokra egyértelműen az erdőgazdálkodás gyakorolja a legnagyobb hatást. A kor- és fafajhomogén erdők mind bűvőhely, mind táplálkozóhely szempontjából szuboptimálisak e fajok számára.
D06	Elektromos áram és kommunikáció átvitel (vezetékek)	L	<5	Az erdős területeken végighaladó villanyvezetékek és telefon légkábelek utat nyitnak az idegenhonos fajok terjedésének, ami az értékes jelölő élőhelyek degradálásához vezet.
				A villanyvezetékek potenciális áramütési veszélyt jelentenek a madarakra nézve. Egyes területeken a fák ágai érintkeznek a vezetékekkel.
				A kábelek miatt nyitott erdőrészek befolyásolják egyes fajok vándorlási szokásait, stresszhelyzetet idéznek elő a vadaknál, vonulásukat is zavarják, befolyásolják.
E01	Utak, ösvények, vasútvonalak és a kapcsolódó infrastruktúra (pl. hidak, viaduktok, alagutak)	H	20	A vonalas létesítmények területe olyan akadályként jelentkezik, mely több faj migrációjára is negatív hatással van, főleg a tavaszi szaporodási ciklusban a vizes élőhelyek felé vonuló kételtűeket tekintve. Közülük is a jelölő vöröshasú unkat (<i>Bombina bombina</i>) és a vízhez kötődő hullőketérintik leginkább. Egyes fajok populációit elszigetelhetik egymástól.
				A Zákány-Beleznai vasútállomások közötti szakasz, valamint a védett területek, és a közvetlen szomszédságukban lévő utak bejárása során sok elűtött állatot találtunk.
				A vasútvonal miatt a terület nagy részén zaj és károsanyag-terhelés jelentkezik.
E08	Zaj-, fény- vagy egyéb szennyezést okozó földi, vízi és légi közlekedési tevékenységek	L	10	A tervezési terület nyugati határán teljes egészében vasútvonal fut végig. Az utak és a közeli falvak, nyaralók miatt zajterhelés jelentkezik a területen.
F07	Sport, turisztikai és szabadidős tevékenységek	L	<5	A területen a kiránduló, kutyasétáltató, kerékpározó, gombaszedő emberek letérve a kijelölt útvonalokról zavarják az élővilágot. Taposási károkat, élőhelydegradációt okoznak.

Kód	Veszélyeztető tényező neve	Jelentősége (H = nagy, M = közepes, L = kis jelentőségű)	Érintett terület aránya (%)	Milyen jelölő élőhelyre vagy fajra és milyen módon gyakorol hatást?
F09	Háztartási/rekreációs létesítményi hulladék/szemét elhelyezése és kezelése	M	10	A Natura 2000 területen az élőhelyek védelme szempontjából problémát jelent a terület több részére jellemző kiskertes hasznosítás. A tulajdonosok különböző ideiglenes vagy állandó területfoglalásai (víznyerő gödör, szalonnasütő hely, zöldhulladék lerakása, illegális fakivágás, szemétkerakás, kerti növények ültetése, stb.) hátrányosan befolyásolják az élőhelyek természetességét, esetenként az amúgy is kicsiny kiterjedés miatt veszélyeztetik az élőhelyeket. Hasonló problémákat okoznak a tervezési területen kívül, de azokkal határosan elhelyezkedő lakóházak, nyaralótelkek, kertek, ahol a keletkezett zöldhulladékot, esetenként kommunális hulladékot is a szomszédos erdőbe hordják. Néhány ponton építési törmelék lerakását is észleltük. Ezek az illír bükkösök (91K0), illír gyertyános-tölgyesek (91L0), puhafás ligeterdők, éger- és kőrisligetek, láperdők (91E0*) degradálódásához vezetnek, mely nemkívánatos, további terhelést jelent ezen élőhelyek természetességi állapotára nézve.
G08	Hal- és vadállomány kezelése	M	60	Enyves éger (<i>Alnus glutinosa</i>) alkotta ligeterdők (91E0*) természetes felújulási lehetőségét csökkentik, az élőhely természetességét, szerkezetét rontják. A megnövekedett vadlétszám káros hatása az aljnövényzetre nézve is, mely kihatással van a ligeterdők megfelelő megújulására, természetességük ezáltal lecsökken. Végeredményben a ligeterdő jelleg, és a jelölő élőhely megszűnését okozzák. Illír bükkösökre (91K0) és illír gyertyános-tölgyesekre (91L0) nézve is káros hatásuk a nagyvadak, melyek ezeken a területeken is degradálják az aljnövényzetet, és gátolják a természetes felújulást.
J01	Felszíni és felszín alatti vizeket érintő kevert forrású szennyezés (édesvízi és szárazföldi)	M	<5	A felszíni vizek szennyezése közvetlenül a bennük élő és/vagy szaporodó élőlényekre van kihatással, például a vöröshasú unkára (<i>Bombina bombina</i>), melynek egyedszáma, és élőhelyének kiterjedése is csökken a szennyezés hatására. A környező mezőgazdasági művelésű területeken használt trágya, műtrágya és kemikáliák bemosódhatnak a felszíni vizekbe, és ott tápanyag feldúsulást, egyes fajok egyedeinek pusztulását, idegenhonos fajok terjedését okozhatják. Az ugyancsak közeli lakóházakból, nyaralókból és kertekből szintén szennyezések kerülhetnek a felszíni és talajvizekbe. A tervezési terület nyugati határán teljes egészében vasútvonal fut végig. A sínek és a váltók karbantartása miatt olaj és egyéb anyagok, vegyszerek kerülhetnek a sínek mentén előforduló vizes élőhelyekre.

Kód	Veszélyeztető tényező neve	Jelentősége (H = nagy, M = közepes, L = kis jelentőségű)	Érintett terület aránya (%)	Milyen jelölő élőhelyre vagy fajra és milyen módon gyakorol hatást?
I02	Egyéb idegenhonos inváziós fajok (az Unió számára veszélyt jelentő fajokon kívül)	H	40	<p>A puhafás és égerligeterdők (91E0*) természetes felújulási lehetőségét csökkenti, az élőhely természetességét, szerkezetét rontja. Ezt az élőhelyet átalakítva végeredményben a ligeterdő jelleg, és a jelölő élőhely megszűnését okozzák.</p> <p>Az illír bükkösökben (91K0) és az illír gyertyános-tölgyesekben (91L0) az inváziós fajok degradációt okoznak, megváltoztatva, átalakítva az erdő struktúráját. Ezekben az erdőkben leginkább a fehér akác (<i>Robinia pseudoacacia</i>) terjed. Fontos célkitűzés az illír bükkös állomány területének növelése, valamint az illír hatást mutató aljnövényzettel (hármalevelű szellőrózsa (<i>Anemona trifolia</i>), hármalevelű fogasír (<i>Cardamine waldsteinii</i>), pofók árvacsalán (<i>Lamium orvala</i>)) rendelkező erdőállományok fokozott kímélete.</p> <p>A jelölő élőhelyek közül leginkább a puhafás- és égerligeterdők (91E0*), az illír bükkösök (91K0), az illír gyertyános-tölgyesek (91L0) és a szurdokerdők (9180*) érintkeznek közvetlenül akácosokkal, melyek terjedése mind a jelölő élőhelyekre, mind pedig az azokon található jelölő növényfajokra kihat.</p>
L01	Természetes abiotikus folyamatok (pl. erózió, feliszapolódás, kiszáradás, elsüllyedés, szikesedés)	M	3	<p>A jelölő élőhelyek közül leginkább a vizes vagy erősen vízhez kötődő természetes eutróf tavak (3150) és puhafás- és égerligeterdők (91E0*) élővilágát veszélyeztetheti a kiszáradás, a terület vízháztartásának megváltozása. Jelölő fajok közül a vöröshasú unka (<i>Bombina bombina</i>) élőhelyei kerülhetnek veszélybe.</p>

*kiemelt jelentőségű közösségi élőhelytípusok

3. Kezelési feladatok meghatározása

3.1. Természetvédelmi célkitűzés, a terület rendeltetése

A Zákány-örtiloszi dombok kiemelt jelentőségű különleges természetmegőrzési terület általános természetvédelmi célkitűzése az azon található, a kijelölés alapjául szolgáló közösségi jelentőségű fajok és élőhelytípusok kedvező természetvédelmi helyzetének megőrzése, fenntartása, a degradálódott területek helyreállítása, valamint a Natura 2000 területek lehatárolásának alapjául szolgáló természeti állapot, illetve a fenntartó gazdálkodás feltételeinek biztosítása. A Natura 2000 területek célkitűzései és prioritásai a területek hivatalos Natura 2000 adatlapjain (Standard Data Form, SDF) találhatóak.

3.1.1. Fő célkitűzések

- Kiemelt fontosságú cél az illír gyertyános-tölgyesek (91L0) és illír bükkösök (91K0) kedvező természetvédelmi helyzetének fenntartása, melyek mellett szintén releváns a közösségi jelentőségű védett és fokozottan védett fajok által is reprezentált, hazai és közösségi szinten is egyedülálló természetes és természetszerű élőhelyek, úgymint a természetes jellegű eutróf tavak hínárnövényzete (3150), szurdokerdők (9180*), puhafás ligeterdők, éger- és körisligetek, láperdők (91E0*) megőrzése. Az idős állományrészek, faegyedek, holt faanyag mennyiségének megtartásával fenntartható az idős elegyes erdők diverzitása, mely hozzájárul az itt élő fajok számára szükséges mikroklíma biztosításához is.
- A természetes erdőterületeken az állandó erdőborítottság fenntartása, az erdőgazdálkodási gyakorlatban a természetközeli módszerek meghonosítása és általánossá tétele. A jellegzetes illír hatást mutató aljnövényzettel – a Magyarországon csak itt élő hármalevelű szellőrózsával (*Anemone trifolia*), a szintén illír és unikális pofók árvacsalánnal (*Lamium orvala*) és a hármalevelű fogasírral (*Cardamine waldsteinii*) – rendelkező erdőállományok fokozott kímélete.
- A nem őshonos faállományok, elsősorban az akácok lecserélése a termőhelynek megfelelő őshonos állományokra.
- A szurdokvölgyekben lévő erdőállományok (9180*) fokozott kímélete a talajeróziót fokozó tevékenységek kerülésével.
- Az illír bükkös (91K0) állományok területének növelése.
- Szintén kiemelkedő jelentőségű a védett növény- és állatfajok állományainak megőrzése, populációik egyedszámának és életképességének növelése, különös tekintettel a következő fajokra: hármalevelű szellőrózsa (*Anemone trifolia*), hármalevelű fogasír (*Cardamine waldsteinii*), pofók árvacsalán (*Lamium orvala*), osztrák zergevirág (*Doronicum austriacum*), nagy tűzlepke (*Lycaena dispar*), kis apollólepke (*Parnassius mnemosyne*), nagy hőscincér (*Cerambyx cerdo*), nagy szarvasbogár (*Lucanus cervus*), vöröshasú unka (*Bombina bombina*), erdei béka (*Rana dalmatina*), pizedenevér (*Barbastella barbastellus*), brandt-denevér (*Myotis brandtii*), bajuszos denevér (*Myotis mystacinus*), barna hosszúfülű denevér (*Plecotus auritus*).
- Az inváziós növényfajok visszaszorítása a jelölő erdei élőhelyeken, úgy mint a természetes jelölő társulásokban megjelenő fehér akác (*Robinia pseudoacacia*), bálványfa (*Ailanthus altissima*), valamint a helyenként megjelenő japánkeserűfű (*Reynoutria japonica*), magas aranyvessző (*Solidago gigantea*), egynyári seprence (*Stenactis annua*), amerikai karmazsinbogyó v. alkörmös (*Phytolacca americana*), kései meggy (*Prunus serotina*), süntök (*Echinocystis lobata*), bíbor nebáncsvirág (*Impatiens glandulifera*), kisvirágú nebáncsvirág (*Impatiens parviflora*), parti szőlő (*Vitis vulpina*). Az általában szórványosan,

de helyenként tömegesen előforduló fehér akác (*Robinia pseudoacacia*) erdőrészeket őshonos, termőhelynek megfelelő lombos erdővé alakítása.

- A területhasználok és a lakosság szemléletformálása, környezettudatos magatartásának elősegítése ismeretterjesztési, oktatási tevékenységgel.

3.1.2. További célok

- A nagy tűzlepke (*Lycaena dispar*) érdekében az élőhelyéül szolgáló vizes szegélyterületek, és a mélyebben fekvő nedves rét foltok megőrzése.
- Erdőrészlet szinten a termőhelynek megfelelő elegyes, változatos korú, többszintű faállományt eredményező gazdálkodás bevezetése, az őshonos fákkal borított területek megőrzése.
- A túltartott vadállomány szabályozása az erdei élőhelyek degradációs folyamatainak megakadályozása céljából, a vadászható fajok (vaddisznó és gímszarvas) kártételének megszüntetése és megelőzése.
- Az idősebb honos erdőállományokban a vágásos üzemmódról az állandó erdőborítást biztosító gazdálkodási módra (örökerdő, vagy faanyagtermelést nem szolgáló üzemmód) áttérni.
- Az xilofág rovarfajok (pl.: nagy hőscincér (*Cerambyx cerdo*), nagy szarvasbogár (*Lucanus cervus*)), az odúlakó madarak (harkályok) és denevérek számára a lábon álló és fekvő holt faanyag megtartásával élő- és szaporodóhelyet biztosítani.
- A kis- és időszakos vízfolyások menti facsoportok megőrzése a meder árnyékolása érdekében.
- A jelölő fajokra és élőhelyekre negatív hatást gyakorló, környezetre ártalmas mezőgazdasági vegyszerhasználat és műtrágyázás megszüntetése.
- Erdei denevérfajok élőhelyének biztosítása megfelelő területű idős erdőállományok fenntartásával, és az odvasodó idős faegyedek kíméletével.

3.2. Kezelési javaslatok

A Natura 2000 területre vonatkozóan természetvédelmi szempontból javasolt kezelések egységesebb átláthatósága érdekében kezelési egységeket (KE) határozzunk meg, mivel az ott előforduló élőhelyek, fajok, és a jellemző gazdálkodási formák eltérő kezelést igényelnek.

A kezelési egységeknél meghatározzuk azon intézkedéseket, melyeket a jelölő élőhelyek és -fajok megőrzése érdekében javasolunk.

A kezelési egységek lehatárolása nem követi az ingatlan nyilvántartási határokat, mivel a valós és tényleges területhasználat ettől jelentősen eltérhet. A kezelési egységek lefedik a teljes tervezési területet, egyaránt tartalmaznak jelölő és nem jelölő élőhelytípusokat.

A 275/2004. (X. 8.) Korm. rendelet 4.§ 5. pontja alapján „(5) A fenntartási terv a Natura 2000 terület kezelésére vonatkozó javaslatokat, valamint ezek megvalósításának lehetséges eszközeit tartalmazza, és jogszabály eltérő rendelkezése hiányában kötelező földhasználati szabályokat nem állapít meg.”

Az itt megfogalmazott kezelési javaslatok célja, hogy a kezelési egységekben előforduló közösségi jelentőségű értékek, a jelenlegi gazdálkodási gyakorlat és adottságok alapján javaslatot tegyenek a gazdálkodás kívánatos módjára, megadják, hogy a jelölő értékek megőrzéséhez milyen kezelési előírás-javaslatok alkalmazása szükséges. A már más jogszabály, vagy hatósági eszköz alapján létező előírások esetében azok kötelező jellegét értelemszerűen az azt megalapozó jogszabály, vagy hatósági eszköz támasztja alá, jelen fenntartási terv ezekre az előírásokra csak utalást tesz. A tervekészítés időpontjában jogszabály

alapján kötelezően betartandó előírásokon túli, a célokhoz illeszkedő, kívánatos kezelést megfogalmazó előírás-javaslatok iránymutatásként szolgálnak.

A) Gazdálkodáshoz nem köthető általános javaslatok:

Az intézkedések alapvetően két nagy csoportba sorolhatók. Az első a **gazdálkodáshoz nem köthető általános javaslatok**, amelyeket általánosan, területszinten értelmezzük, de ezek kötődhetnek kezelési egységhez is. Itt jelennek meg a gazdálkodókon túli egyéb érintetteknek szóló (beruházók, fejlesztők, területrendezők, vállalkozók: ipari, turisztikai), a területhasználatra vonatkozó elvek, a kritikus pontok azonosításával (egyres tevékenységek korlátozás nélkül, feltételekkel vagy egyáltalán nem végezhető, bizonyos irányú fejlesztések nem kívánatosak).

Területrendezés, építésügy

Követni kell a megyei és helyi rendezési tervek és építési szabályzatok előírásait. A tervezési területen új, állandó épület csak a természetvédelmi célokkal összeegyeztethető módon létesíthető, kizárólag olyan helyszínen, ahol jelölőfajokat és élőhelyeket, és egyéb védett természeti értéket nem veszélyeztet.

Infrastruktúra-fejlesztés, turisztikai és ipari jellegű beruházások

A közlekedésre (gyalogos, kerékpáros, lovas és gépjárműves) kizárólag a meglévő földutak használhatók. Burkolt vagy stabilizált út létrehozása, vagy a régi földutak átalakítása a területen nem javasolt.

Turizmussal összefüggő tevékenység a terület nagyobb részén nem jellemző. Lovas közlekedésre csak a meglévő földút hálózat használható. Technikai motorsport a területen nem végezhető, mert az a vegetáció súlyos károsodását okozhatja. Személtlerakó, depónia a területen nem alakítható ki.

Homok-, kavics-, földkitermelés, bányatelek nyitása nem engedélyezhető.

B) Gazdálkodáshoz köthető kezelési javaslatok:

Az intézkedések második csoportját a **gazdálkodáshoz köthető kezelési javaslatok** adják, amelyek minden esetben kezelési egységhez kötődnek. Az általános kezelési javaslatok a kezelési egységekre vonatkozó, a gazdálkodás mikéntjére adott nem előírászerű javaslatok.

3.2.1. Élőhelyek kezelése

KE száma	KE elnevezése	érintett élőhelytípusok Á-NÉR kódja	érintett közösségjelentőségű élőhelyek kódja
1	Természetközeli állóvíz	Ac	3150
2	Másodlagos gyeppek és cserjésedő másodlagos gyeppek	OA x OD, OA x P2a, OB, OB x OD, P2a x OB x OD, P2a x OD	–

3	Jó természetességű zárt erdők	J5, K2, K5, LY1	91E0*, 91L0, 91K0, 9180*
4	Őshonos fafajú erdők spontán állománya	RB, RC	–
5	Jelentős invázióval terhelt és jellegtelen gazdasági erdők	RDb, S1, S5, S6,	–
6	Kis parcellás mezőgazdálkodás	T7, T9	–
7	Vasút, út	U11	–

*kiemelt jelentőségű közösségi élőhelytípusok

(a) **KE-1 kezelési egység:** Természetközeli állóvíz

(b) **Kezelési egység meghatározása:**

A kezelési egység azon víztestei tartoznak ide, melyek állandóan (pl. kis tó), illetve időszakosan (pl. kubikgödrök) vízzel telítettek, ezért fennmaradásukban és működésükben elsődleges a víz jelenléte.

A területen csak néhány helyen megjelenő, a csapadékmennyiségtől nagymértékben függő, változatos, több növényközösséget magába foglaló vízi növényközösség lelhető fel. A vasútvonal vonalvezetése miatt helyenként magas töltést építettek az ártérbe, és az attól kelet-északkeletre lévő keskeny ártéri területek a Natura 2000 területéhez tartoznak.

(c) **Kezelési egység megfeleltetése / Érintettség vizsgálata:**

- Érintett Á-NÉR élőhelyek: (Ac) Álló- és lassan áramló vizek hínárnövényzete.
- Érintett Natura 2000 élőhelyek és fajok: (3150) Természetes eutróf tavak *Magnopotamion* vagy *Hydrocharition* növényzettel.

vöröshasú unka (*Bombina bombina*)

nagy tűzlepke (*Lycaena dispar*)

dunai tarajosgöte (*Triturus dobrogicus*)

(d) **Gazdálkodáshoz köthető általános kezelési javaslatok:**

A vizes élőhelyeken a gazdálkodás nem kívánatos, ezeket hasznosításmentes területként javasolt kezelni.

A vasútvonal közelsége miatt jelentős veszélyeztető tényező az olajszennyezés és a szemetelés, ami ezen az élőhelyen a jelölő kételtű fajokra, és szaporodóhelyeik zavartalan fennmaradására van negatív hatással.

A vizes élőhelyeken a tavasszal, nyár elején jelentkező belvizek elvezetése nem szükséges, természetvédelmi kezelési cél annak megőrzése. Az állóvizek feltöltése hulladéklerakási vagy más célból hatósági eszközökkel megakadályozandó.

(e) **Gazdálkodáshoz köthető, kezelési egységre vonatkozó konkrét kezelési előírás-javaslatok:**

a) Kötelezően betartandó előírások:

A természet védelméről szóló 1996. évi LIII. törvény vonatkozó rendelkezései

b) Javasolt előírások:

Kód	Előírás-javaslat	Megjegyzés
V01	A területen, a növényvédelmet kizárólag vizekre és vízben élő szervezetekre nem veszélyes minőségű anyagokkal és kizárólag inváziós növényfajok irtása céljából lehet végezni.	Elsősorban a környező területekre vonatkozó javaslat.
V14	A vízi növényzet és a part menti növényzet nem irtható (vágás, nádégetés, cserjék kivágása).	
V67	A területen mindennemű beavatkozást kerülendő, kezeletlen állapotban való fenntartás indokolt.	Kivéve az inváziós fajok visszaszorítását célzó beavatkozásokat.
E04	Közösségi jelentőségű élőhelyek és fajok populációinak, továbbá a természetes és természet szerű erdők 100 m-es körzetében idegenhonos fafajok telepítésének korlátozása.	Elsősorban a környező területekre vonatkozó javaslat.
E72	Lehetőség szerint mechanikai módszerek (pl. kézi cserjeirtás, szárzúzás, kaszálás) alkalmazandók agresszívan terjedő fajok visszaszorítására.	Elsősorban a környező területekre vonatkozó javaslat.

(f) Élőhelyrekonstrukciós és élőhelyfejlesztési javaslatok:

Prioritást élvez a területek megfelelő vízállapotának fenntartása, amely vízvisszatartással javítható. A területen lévő vizes élőhelyek adnak otthont az olyan védett fajoknak, mint a vöröshasú unka (*Bombina bombina*) vagy a dunai tarajosgöte (*Triturus dobrogicus*), melyek jelenleg is hasznosításmentes területeken élnek, a tájhasználatól nem veszélyeztetettek. Ezekre a fajokra a kiszáradás, és a vizes élőhelyeket elfoglaló özöngyomok jelentik a legfőbb veszélyt. A nagy tűzlepke (*Lycaena dispar*) magas talajvízszintű, kiegyensúlyozott élőhelyet jelez. A kezelési terület part menti kis láp és mocsárrétegeinek rendszeres kaszálása nem kedvez a faj populációinak. Ha mégis szükséges a kaszálás, úgy a terület egy részén úgynevezett búvósávokat kell visszahagyni, ahol a telelésre készülő fiatal hernyók és más fajok fenn tudnak maradni.

(g) Gazdálkodáshoz nem köthető javaslatok:

A kezelési egység területén olyan tevékenység, amely a természetközeli élőhely területének csökkenésével jár – például új vonalas létesítmények kialakítása, beépítés – nem engedélyezhető. A terület közvetlenül vasúti pályaszakasszal is érintett, így a vegyszerezés, valamint a vasúti sínek karbantartási munkái miatt felmerülő veszélyes anyagok felhasználása esetén egyeztetés javasolt a természetvédelmi kezelővel.

(h) A kezelési javaslatok indoklása:

A tervezési területen előforduló vizes élőhelyek kiemelt fontosságúak a vízi életközösségekre nézve. A kezelési javaslatok e vizes élőhelyek általános védelmét hivatottak biztosítani. A jó vízellátottságú, parti és part menti nedves területek megőrzése elengedhetetlen a jelölő nagy tűzlepke (*Lycaena dispar*) állományok megőrzése érdekében.

Jelentős problémaként jelentkezik az agresszíven terjedő lágy- és fásszárú inváziós fajok megtelepedése és szaporodása, melyeknek a csökkenő vízszint is kedvez.

(a) **KE-2 kezelési egység:** Másodlagos gyepek és cserjésedő másodlagos gyepek

(b) Kezelési egység meghatározása:

Ehhez a kezelési egységhez elsősorban a völgyek talpán, a vasútvonal menti mélyebb részeken, kubikgödrök körül megtalálható, magas talajvízű gyepek, és cserjésedő másodlagos gyepek, illetve lágyszárú özönfajok alkotta társulások élőhely-mozaikja tartoznak. Megemlítendő az őshonos fajok közül az óriás zsurló (*Equisetum telmateia*), nagy csalán (*Urtica dioica*), komló (*Humulus lupulus*), vadszeder (*Rubus fruticosus*), vagy a fűzfélék, mint például a fehér fűz (*Salix alba*), rekettyefűz (*Salix cinerea*).

A terület jellemző özönfajai a japánkeserűfű (*Reynoutria japonica*), magas aranyvessző (*Solidago gigantea*), egynyári seprence (*Stenactis annua*) és a süntök (*Echinocystis lobata*).

(c) Kezelési egység megfeleltetése / Érintettség vizsgálata:

- Érintett Á-NÉR élőhelyek: (OA x OD) Jellegtelen vizes élőhely lágyszárú özönfajok állományaival; (OA x P2a) Jellegtelen vizes élőhelyek őshonos fajú cserjésedő részekkel; (OB) Jellegtelen üde gyepek; (OB x OD) Jellegtelen üde gyepek lágyszárú özönfajok állományaival; (P2a x OD) Üde cserjések lágyszárú özönfajok állományaival; (P2a x OB x OD) Üde cserjésekkel mozaikos jellegtelen üde gyepek lágyszárú özönfajok állományaival.
- Érintett Natura 2000 élőhelyek és fajok: Nincsenek érintett Natura 2000 fajok vagy élőhelyek.

(d) Gazdálkodáshoz köthető általános kezelési javaslatok:

A rétek tisztító kaszálása az inváziós gyomnövényekkel fertőzött foltokon az élőhelyek javítása, és az értékes fajok megőrzése érdekében. A völgytalpi nedves gyepek legeltetése kerülendő, azokat művelési ágaknak (rét) megfelelően kaszálással kell hasznosítani. Az égetés, mint kezelési mód, csak különösen indokolt esetben, és kontrollált formában támogatható. Javasolt az őshonos fákat, cserjéket kisebb csoportokban, foltokban visszahagyni, illetve az érintkező szántók felé őshonos fajokból álló cserjés sávot kialakítani. Valamennyi élőhely esetében a természetesség javítása a Natura 2000 célok megvalósulását eredményezheti.

(e) Gazdálkodáshoz köthető, kezelési egységre vonatkozó konkrét kezelési előírás-javaslatok:

a) Kötelezően betartandó előírások:

A természet védelméről szóló 1996. évi LIII. törvény vonatkozó rendelkezései.

A Natura 2000 gyepterületek fenntartásának földhasználati szabályairól szóló 269/2007. (X. 18.) Kormányrendelet.

b) Javasolt előírások:

Kód	Előírás-javaslat	Megjegyzés
GY10	Tárcsázás nem megengedett.	
GY11	Hengerezés nem megengedett.	
GY12	Gyepszellőztetés nem megengedett.	
GY13	Kiszántás nem megengedett.	

Kód	Előírás-javaslat	Megjegyzés
GY14	Felázott talajon munkavégzés nem megengedett.	
GY15	Tűzpászták létesítése nem megengedett.	
GY24	A gyepek természetvédelmi szempontú égetéséhez engedély csak a működési terület szerinti nemzeti park igazgatóság hozzájárulása alapján kérhető.	
GY26	Inváziós fásszárúak mechanikus irtása.	
GY30	A természetes gyepekben az őshonos, méretes fák (30 cm törzsátmérő felett) és a vadgyümölcsök (törzsátmérő megjelölése nélkül) megőrzése.	
GY32	A működési terület szerinti nemzeti park igazgatóság általi kijelölésüket követően a fajgazdag, vagy védett fajokat tartalmazó cserjés foltok meghagyása.	
GY33	A gyepterületen előforduló őshonos hagyásfák, hagyásfa csoportok (delelő fák), valamint cserjés foltok meghagyása.	
GY106	Legalább 2 évente tisztító kaszálás elvégzése.	
GY109	A lekaszált inváziós növények eltávolítása a területről a kaszálást követő 30 napon belül.	Elsősorban a környező területekre vonatkozó javaslat.
GY118	Élőhelyrekonstrukció.	
VA01	Szóró, szózó vagy etetőhely a működési terület szerinti nemzeti park igazgatósággal egyeztetett helyszínen alakítható ki.	

(f) Élőhelyrekonstrukció és élőhelyfejlesztési javaslatok:

A gyomállományok fizikai kezelése szükséges a teljes területen, amit követhet a tervszerű kaszálós kezelés. A völgytalpi nedves gyepek legeltetése kerülendő, azokat művelési ágaknak (rét) megfelelően kaszálással javasolt használni. Az égetés, mint kezelési mód csak különösen indokolt esetben, és kontrollált formában támogatható. Javasolt az őshonos fákat, cserjéket kisebb csoportokban, foltokban visszahagyni, illetve az érintkező szántók felé őshonos fajokból álló cserjés sávot kialakítani. A vízhez kötött jelölő állatfajok, mint a vöröshasú unka (*Bombina bombina*), a dunai tarajosgöte (*Triturus dobrogicus*) a kezelési egységben időszakosan kialakuló kisebb-nagyobb pocsolyákban, nyomvályújukban fordulnak elő. Valamennyi élőhely esetében a természetesség javítása a Natura 2000 célok megvalósulását eredményezheti.

(g) Gazdálkodáshoz nem köthető javaslatok:

A kezelési egység területén olyan tevékenység, amely az élőhely területének csökkenésével jár – például új vonalas létesítmények kialakítása, beépítés – nem javasolt. A kezelési egység közvetlenül vasúti pályaszakasszal is érintett, így a vegyszerezés, valamint a vasúti sínek karbantartási munkái miatt felmerülő veszélyes anyagok felhasználása esetén egyeztetés javasolt a természetvédelmi kezelővel.

(h) A kezelési javaslatok indoklása:

Az inváziós állományok visszaszorítása lehetővé teszi a természetközeli gyepi élőhelyek rekonstrukcióját. Az így kialakult megfelelő gyepeken várható a jelölő fajok, mint például a

nagy tűzlepke (*Lycaena dispar*) megjelenése. A vízhez kötött közösségi jelentőségű állatfajok, mint a vöröshasú unka (*Bombina bombina*), a dunai tarajosgöte (*Triturus dobrogicus*) a kezelési egységben időszakosan kialakuló kisebb nagyobb pocsolyákban, nyomvályúkban fordulhatnak elő.

(a) KE-3 kezelési egység: Jó természetességű zárt erdők

(b) Kezelési egység meghatározása:

A terület legnagyobb kiterjedésű, meghatározó élőhelytípusai a gyertyános-kocsánytalan tölgyesek és bükkösök alkotta erdők, melyek főként domboldalakon, és völgyek felsőbb szakaszain találhatók. Aljnövényzetében olyan védett és fokozottan védett növényfajok országos szinten is jelentős állományai találhatók, mint az osztrák zergevirág (*Doronicum austriacum*), a hármalevelű szellőrózsa (*Anemone trifolia*), a pofók árvacsalán (*Lamium orvala*) és a hármalevelű fogasír (*Cardamine waldsteinii*). A gyertyános-tölgyesek és a bükkösök illír jellegűek, ami Natura 2000 szempontból önálló, megkülönböztetett élőhelytípust jelent. Az illír bükkösök (91K0) és szurdokerdők (9180*) kis területű, fragmentális állományok. A területen megtalálható égeresek állományai általában a völgyek időszakos vizű patakjai mentén alakultak ki, ahol a völgy kissé kiszélesedik, és a patak ártéri területén magas a talajvíz szintje.

(c) Kezelési egység megfeleltetése / Érintettség vizsgálata:

• Érintett Á-NÉR élőhelyek: (J5) Égerligetek; (K2) Gyertyános-kocsánytalan tölgyesek; (K5) Bükkösök; (LY1) Szurdokerdők.

• Érintett Natura 2000 fajok és élőhelyek: (91E0*) Puhafás ligeterdők, éger- és körisligetek, láperdők (*Alno-Padion*, *Alnion incanae*, *Salicion albae*); (91L0) Illír gyertyános-tölgyesek (*Erythronio-Carpinion*); (91K0) Illír bükkösök (*Aremonio-Fagion*); (9180*) Lejtők és sziklatörmelékek Tilio-Acerion-erdői (*Tilio-Acerion*).

* kiemelt jelentőségű jelölő élőhely

Egyéb fontos fajok:

osztrák zergevirág (*Doronicum austriacum*)

hármalevelű szellőrózsa (*Anemone trifolia*)

pofók árvacsalán (*Lamium orvala*)

hármalevelű fogasír (*Cardamine waldsteinii*)

(d) Gazdálkodáshoz köthető általános kezelési javaslatok:

Természetvédelmi szempontból kiemelten fontos az égeresek, valamint a terület illír jellegének megőrzése mind az erdő, mind az aljnövényzet szempontjából. Ezen égerligetek, illír gyertyános-kocsánytalan tölgyesek, bükkösök és szurdokerdők folyamatos erdőborításának biztosítása, természetességének megtartása is kiemelt feladat. A fokozottan védett területeken, a meredek szurdokvölgyekben, illetve a fokozottan védett növényfajok állományainak élőhelyén indokolt a gazdálkodásból való kivonás, ezeken a területeken bármilyen beavatkozás csak természetvédelmi célból javasolt. A kezelési egység többi részén is kiemelkedően fontos a kíméletes gazdálkodás, lehetőség szerint örökös fenntartása. Ügyelni kell az aljnövényzet védelme érdekében a fagyott vagy száraz talajon történő munkavégzésre, a lehető legkisebb

talajterhelést jelentő gépek és módszerek alkalmazására. Az állományok újratelepítések kizárólag őshonos, a termőhelynek megfelelő fajok alkalmazhatók, ügyelve a természeteshez minél jobban közelítő tér-, kor- és fafajszerkezet kialakítására. Javasoljuk az erdőborítás folyamatos megőrzése mellett a területen több helyen elszaporodó idegenhonos fajok, mint például a fehér akác (*Robinia pseudo-acacia*) állományainak visszaszorítását, lecserélését a termőhelynek megfelelő őshonos állományokra, erdőrészt szinten a termőhelynek megfelelő elegyes, változatos korú, többszintű faállományt eredményező gazdálkodást.

Fontos célkitűzés a bükkös állományok területének növelése, és a szurdokvölgyekben lévő erdőállományok fokozott kímélete a talajeróziót fokozó tevékenységek kerülésével.

Ugyancsak a fő célkitűzések között szerepel a jellegzetes illír hatást mutató aljnövényzettel (hármalevelű szellőrózsa (*Anemona trifolia*), hármalevelű fogasír (*Cardamine waldsteinii*), pofók árvacsalán (*Lamium orvala*)) rendelkező erdőállományok fokozott kímélete.

Az égeresek szempontjából a talajvíz megfelelő szintjének megléte fontos, a területről a vízelvezetés, illetve a szomszédos mezőgazdasági területek öntözése nem ajánlott.

A területen folyó patakoknál több helyen is megfigyelhető engedély nélküli vízkivétel, melyeket meg kell szüntetni. Ezek az élőhelyek nagyban függenek a talajvíztől, ezért megfelelő vízellátásukat hosszú távon biztosítani kell, a területről vizet elvezetni nem lehet.

A kezelési egység területén kívülről érkező veszélyeztető tényezők kizárása, minimalizálása szükséges.

(e) Gazdálkodáshoz köthető, kezelési egységre vonatkozó konkrét kezelési előírás-javaslatok:

a) Kötelezően betartandó előírások:

A természet védelméről szóló 1996. évi LIII. törvény vonatkozó rendelkezései

Az erdőről, az erdő védelméről és az erdőgazdálkodásról szóló 2009. évi XXXVII. törvény vonatkozó rendelkezései

61/2017. (XII. 21.) FM rendelet az erdőről, az erdő védelméről és az erdőgazdálkodásról szóló 2009. évi XXXVII. törvény végrehajtásáról

Az Iharosi erdőtervezési körzet erdőterve

A vízfolyások tekintetében az előírásokat a nagyvízi medrek, a parti sávok, a vízjárta, valamint a fakadóvizek által veszélyeztetett területek használatáról és hasznosításáról, valamint a nyári gátak által védett területek értékének csökkenésével kapcsolatos eljárásról szóló 21/2006. (I. 31.) Kormányrendelet ismerteti.

b) Javasolt előírások:

Kód	Előírás-javaslat	Megjegyzés
E03	A közösségi jelentőségű élőhelyek vagy fajok megőrzése érdekében – az erdőterület erre alkalmas erdőrészeiben a folyamatos erdőborítást biztosító átmeneti, örökzöld vagy faanyagtermelést nem szolgáló üzemmódra való áttérés.	faanyagtermelést nem szolgáló üzemmód javasolt a fokozottan védett területeken, a szurdokvölgyekben és a fokozottan védett növények élőhelyein
E09	A fakitermeléshez és anyagmozgatáshoz szükséges közelítő nyomok csak a közösségi jelentőségű fajok és élőhelyek védelmének figyelembe vételével.	
E10	Meghatározott erdőrészekben az élőhelyek és fajok védelme érdekében teljes érintetlenség biztosítása az inváziós növényfajok eltávolítására vonatkozó	a fokozottan védett területeken, a szurdokvölgyekben és a

Kód	Előírás-javaslat	Megjegyzés
	tevékenység kivételével.	fokozottan védett fajok élőhelyein
E13	Állománynevelés során a nyiladékok és állományszélek felé legalább 5 m széles erdőszegély létrehozásának elősegítése vagy a meglévők fenntartása. Az elő- és véghasználatok során az idegenhonos növények eltávolítása (az őshonos növényekre nézve kíméletes módszerekkel).	
E16	A gyéritések és véghasználatok során legalább 5 m ³ /ha álló és/vagy fekvő holtfa jelenlétének biztosítása.	
E17	Az emberek testi épségét, közlekedést és épületeket nem veszélyeztető (az erdei élőhelyek fenntartását kiemelten szolgáló) lábon álló holtfák meghagyása.	
E18	A ritka fajhoz tartozó, vagy odvas, vagy böhöncös, vagy idős vagy más okból értékes faegyedek kijelölése és megőrzése az elő- és véghasználatok során.	
E20	Fokozottan védett jelölő madárfaj fészkének (madárfajtól függően meghatározott) körzetében fészkelési időszakban az erdőgazdálkodási tevékenység korlátozása.	
E23	A kijelölt egyéb részletek (tisztás, cserjés, erdei vízfolyás és tó, kopár) részleges vagy teljes háborítatlanságának biztosítása.	
E26	Az előhasználatok során az elegyfa fajok alsó és felső lombkorona szintben hagyása, fenntartása, lehetőség szerint a természetes erdőtársulásra/közösségi jelentőségű élőhelyre jellemző összetételben, mennyiségben és többé-kevésbé egyenletes eloszlásban.	
E28	Természetes-, természetszerű- és származék természetességi állapotú erdőkben a nevelővágások során az idegenhonos fa- és cserjefajok egyedszámának minimális szintre szorítása, illetve lehetőség szerinti teljes eltávolítása.	
E33	Természetes, természetszerű és származék erdőkben a tarvágás mellőzése.	
E38	Őshonos fafajú állományok véghasználata során átlagosan 5-20% területi lefedettséget biztosító mikroélőhelyek visszahagyása, lehetőleg az idős állomány összetételét jellemző formában.	
E39	A mikroélőhelyek fenntartása.	
E40	A fakitermelés és anyagmozgatás során az erdőrészlet területén a talaj védelme érdekében kerülendő a 20 cm-nél mélyebb közelítési, illetve vonzóási nyom kialakulása. A tő- és törzssérülés ne haladja meg az 5%-ot.	
E41	A fakitermelés elvégzésére idő- és térbeli korlátozás megállapítása.	Felázott talajon kerülni kell a munkavégzést.
E51	Felújítás tájhonos fafajokkal, illetve célállománnyal.	Javasolt fajok pl.: kocsánytalan tölgy

Kód	Előírás-javaslat	Megjegyzés
		(<i>Quercus petraea</i>), gyertyán (<i>Carpinus betulus</i>), mezei juhar (<i>Acer campestre</i>), bükk (<i>Fagus sylvatica</i>), hegyi juhar (<i>Acer pseudoplatanus</i>)
E57	Az erdőfelújításban, pótlásban, állománykiegészítésben kizárólag tájhonos fafaj alkalmazása.	Javasolt fajok pl.: kocsánytalan tölgy (<i>Quercus petraea</i>), gyertyán (<i>Carpinus betulus</i>), mezei juhar (<i>Acer campestre</i>), bükk (<i>Fagus sylvatica</i>), hegyi juhar (<i>Acer pseudoplatanus</i>)
E58	Az erdőfelújítások során a természetes erdőtársulásnak megfelelő elegyfajok biztosítása.	
E64	Az idegenhonos és tájidegen fafajú erdők véghasználata során a tájhonos fafajok egyedeinek meghagyása (az alsó- és lehetőség szerint a cserjeszintben is).	
E68	Totális gyomirtó szerek használata csak szelektív módon és csak intenzíven terjedő, inváziós lágy és fás szárú fajok ellen alkalmazható a működési terület szerinti nemzeti park igazgatósággal történt előzetes egyeztetést követően.	
E72	Lehetőség szerint mechanikai módszerek (pl. kézi cserjeirtás, szárzúzás, kaszálás) alkalmazandók agresszívan terjedő fajok visszaszorítására.	
E81	Faanyag mozgatása csak kemény (száraz vagy fagyott) talajviszonyok mellett.	
E85	A hagyásfák, hagyásfacsoportok fenntartása a fák természetes pusztulásáig.	
E87	Faanyagtermelést nem szolgáló üzemmód fenntartása.	
E94	Egészségügyi fakitermelés elhagyása az erdő fennmaradását, egészségi állapotát jelentősen veszélyeztető erdővédelmi ok kivételével.	A xilofág rovarfajok megőrzése érdekében alkalmazandó.
VA01	Szóró, sózó vagy etetőhely a működési terület szerinti nemzeti park igazgatósággal egyeztetett helyszínen alakítható ki.	

(f) Élőhelyrekonstrukciós és élőhelyfejlesztési javaslatok:

A kezelési egység esetében legfontosabb a mai napig fennmaradt jó természeti állapot megőrzése, melyhez alapvetően nem beavatkozás vagy fejlesztés, hanem a zavartalan körülmények biztosítása szükséges. A helyenként beékelődő idegenhonos fenyves és fehér akácok foltokat szerkezetátalakítással a termőhelynek megfelelő őshonos állományokká javasolt átalakítani.

(g) Gazdálkodáshoz nem köthető javaslatok:

A kezelési egység területén olyan tevékenység, amely a természetközeli élőhely területének csökkenésével jár – például új vonalas létesítmények kialakítása, beépítés – nem engedélyezhető. A kezelési egység közvetlenül vasúti pályaszakasszal is érintett, így a vegyszerezés, valamint a vasúti sínek karbantartási munkái miatt felmerülő veszélyes anyagok felhasználása esetén egyeztetés javasolt a természetvédelmi kezelővel.

(h) A kezelési javaslatok indoklása:

Ebben a kezelési egységben kiemelt jelentőségű jelölő (91E0*, 9180*) és közösségi jelentőségű illír élőhelytípusok (91L0, 91K0), természetes erdei életközösségek találhatók, melyek természetszerű állapotának megőrzése kiemelkedően fontos. Az idegenhonos fajok jelentős negatív hatást gyakorolnak a velük közvetlenül érintkező értékes élőhelyekre (általános leromlást, nitrifikációt, védett- és veszélyeztetett fajok visszaszorulását eredményezik), ezért fontos ezek visszaszorítása, átalakítása. Csak a természetvédelmi célok előtérbe helyezésével érhető el a csak itt élő hármalevelű szellőrózsa (*Anemone trifolia*), hármalevelű fogasír (*Cardamine waldsteinii*), pofók árvacsalán (*Lamium orvala*), valamint az élőhelyvédelmi irányelvben szereplő más fajok – például a nagy szarvasbogár (*Lucanus cervus*), nagy hörcsincér (*Cerambyx cerdo*) és egyes odúlakó madár- és denevérfajok – élőhelyének hosszú távú megőrzése.

(a) KE-4 kezelési egység: Őshonos fafajú erdők spontán állománya

(b) Kezelési egység meghatározása:

Táji szempontból a Mura-Dráva ártér részét képező síksági területen vannak őshonos fafajú pionír erdők, melyek nagy része a vasútvonal és a dombság között terül el. A kezelési egység területe döntően erdő, vagy beerdősülő gyepterület. Kisebb facsoportok váltakoznak tisztásokkal, erdőkkel – helyenként anyagnyerő helyek nyomai is fellelhetők. A múlt században feltehetően legelőként hasznosították ezeket a területeket, a dombság lábainál néhány idős, magányos kocsányos tölgy (*Quercus robur*) látható. Faállományát nagyrészt fehér fűz (*Salix alba*), helyenként törékeny fűz (*Salix fragilis*) és enyves éger (*Alnus glutinosa*) alkotja. A döntően őshonos fafajú erdőkbe az akác állományszerűen, csoportokban vagy szálanként szinte már mindenhol jelen van.

(c) Kezelési egység megfeleltetése / Érintettség vizsgálata:

- Érintett Á-NÉR élőhelyek: (RB) Őshonos fafajú puhafás jellegtelen vagy pionír erdők; (RC) Őshonos fafajú keményfás jellegtelen erdők.
- Érintett Natura 2000 fajok és élőhelyek: Nincsenek érintett élőhelyek.
vöröshasú unka (*Bombina bombina*)

(d) Gazdálkodáshoz köthető általános kezelési javaslatok:

A kezelési egységben az egyik fő cél az inváziós növények elleni védekezés. Telepítésük semmilyen körülmények között nem támogatható, meglévő állományaik visszaszorítása nagymértékben hozzájárulhat a terület természetességének növeléséhez, helyreállításához.

A vasút melletti mélyebb, magasabb talajvízszintű szakaszokon főként inváziós, agresszíven terjedő lágyszárúak (pl. süntök (*Echinocystis lobata*)) találhatók, melyek mellett foltszerűen mocsári- és réti növényzet is fennmaradt. Ezen lágyszárú özönfajok eltávolítása vagy

visszaszorítása a környező területek fertőzésének megelőzése szempontjából is fontos. A megfelelő kaszálás indokolt a vizesebb, nyílt vagy mozaikos élőhelyek megőrzése érdekében, mivel ezek adnak otthont a nagy tűzlepkének (*Lycaena dispar*). Az élőhelyeinek erdősítése vagy azokon faültetvény kialakítása végérvényesen megszünteti életfeltételeit.

Az idegenhonos erdőrészekben is javasoljuk a felújításokat őshonos fafajjal elvégezni. Alkalmazandó fafajok leginkább a fehér fűz (*Salix alba*), törékeny fűz (*Salix fragilis*), enyves éger (*Alnus glutinosa*), kocsányos tölgy (*Quercus robur*), magyar kőris (*Fraxinus angustifolia* subsp. *pannonica*), gyertyán (*Carpinus betulus*), mezei szil (*Ulmus minor*), tatárjuhar (*Acer tataricum*), mezei juhar (*Acer campestre*). Az őshonos erdőállományokban a folyamatos erdőborítás biztosítása nemcsak a természetesség növelését, hanem a vízfolyások védelmét, és az erózió megakadályozását is szolgálja a domboldalaknál, szurdokvölgyeknél.

(e) Gazdálko dáshoz köthető, kezelési egységre vonatkozó konkrét kezelési előírás-javaslatok:

a) Kötelezően betartandó előírások:

A nemzeti parki területek esetében a természet védelméről szóló 1996. évi LIII. törvény vonatkozó rendelkezései

Erdők esetében:

Az erdőről, az erdő védelméről és az erdőgazdálkodásról szóló 2009. évi XXXVII. törvény vonatkozó rendelkezései

61/2017. (XII. 21.) FM rendelet az erdőről, az erdő védelméről és az erdőgazdálkodásról szóló 2009. évi XXXVII. törvény végrehajtásáról

Az Iharosi erdőtervezési körzet erdőterve

b) Javasolt előírások:

Kód	Előírás-javaslat	Megjegyzés
E05	Erdészeti szempontból tájidegen fafajok erdőtelepítésben való alkalmazásának mellőzése.	
E06	Idegenhonos fafajok telepítésének mellőzése.	
E09	A fakitermeléshez és anyagmozgatáshoz szükséges közelítő nyomok csak a közösségi jelentőségű fajok és élőhelyek védelmének figyelembe vételével.	
E12	A tisztások fátlan állapotban tartása, tisztásként való további nyilvántartása.	
E20	Fokozottan védett jelölő madárfaj fészkének (madárfajtól függően meghatározott) körzetében fészkelési időszakban az erdőgazdálkodási tevékenység korlátozása.	
E23	A kijelölt egyéb részletek (tisztás, cserjés, erdei vízfolyás és tó, kopár) részleges vagy teljes háborítatlanságának biztosítása.	
E25	Erdészeti termékek szállításának, faanyag közelítésének korlátozása gyepterületen, tisztáson (a közösségi jelentőségű élőhelyek és fajok védelme érdekében).	Az erdészeti hatósági nyilvántartásban szereplő, meglévő utak használata.
E26	Az előhasználatok során az elegyfa fajok alsó és felső lombkorona szintben hagyása, fenntartása, lehetőség szerint a természetes erdőtársulásra/közösségi jelentőségű élőhelyre jellemző összetételben, mennyiségben és többé-	

Kód	Előírás-javaslat	Megjegyzés
	kevésbé egyenletes eloszlásban.	
E28	Természetes-, természetszerű- és származék természetességi állapotú erdőkben a nevelővágások során az idegenhonos fa- és cserjefajok egyedszámának minimális szintre szorítása, illetve lehetőség szerinti teljes eltávolítása.	
E29	A vegyes összetételű faállományokban a nevelővágások során az idegenhonos fafajok eltávolítása.	
E33	Természetes, természetszerű és származék erdőkben a tarvágás mellőzése.	
E35	Fahasználatok során a kitermelt faanyag vonszolásos közelítésének mellőzése. A faanyagot rövid fában, emelve kell közelíteni.	
E38	Őshonos fafajú állományok véghasználata során átlagosan 5-20% területi lefedettséget biztosító mikroélelőhelyek visszahagyása, lehetőleg az idős állomány összetételét jellemző formában.	
E39	A mikroélelőhelyek fenntartása.	
E40	A fakitermelés és anyagmozgatás során az erdőrézlet területén a talaj védelme érdekében kerülendő a 20 cm-nél mélyebb közelítési, illetve vonszolási nyom kialakulása. A tő- és törzssérülés ne haladja meg az 5%-ot.	
E41	A fakitermelés elvégzésére idő- és térbeli korlátozás megállapítása.	Csak fagyott vagy száraz talajviszonyok mellett végezhető fakitermelés.
E50	A vágásterületen történő égetés mellőzése.	
E51	Felújítás tájhonos fafajokkal, illetve célállománnyal.	Telepítésre javasolt fajok pl.: fehér fűz (<i>Salix alba</i>), törékeny fűz (<i>Salix fragilis</i>), enyves éger (<i>Alnus glutinosa</i>), kocsányos tölgy (<i>Quercus robur</i>), magyar kőris (<i>Fraxinus angustifolia</i> subsp. <i>pannonica</i>), gyertyán (<i>Carpinus betulus</i>), mezei szil (<i>Ulmus minor</i>), tatárjuhar (<i>Acer tataricum</i>), mezei juhar (<i>Acer campestre</i>)
E57	Az erdőfelújításban, pótlásban, állománykiegészítésben kizárólag tájhonos fafaj alkalmazása.	Telepítésre javasolt fajok pl.: fehér fűz (<i>Salix alba</i>), törékeny fűz (<i>Salix fragilis</i>), enyves éger (<i>Alnus glutinosa</i>), kocsányos

Kód	Előírás-javaslat	Megjegyzés
		tölgy (<i>Quercus robur</i>), magyar kőris (<i>Fraxinus angustifolia subsp. pannonica</i>), gyertyán (<i>Carpinus betulus</i>), mezei szil (<i>Ulmus minor</i>), tatárjuhar (<i>Acer tataricum</i>), mezei juhar (<i>Acer campestre</i>)
E58	Az erdőfelújítások során a természetes erdőtársulásnak megfelelő elegyfajok biztosítása.	
E62	Az idegenhonos és tájidegen fafajú faállományok véghasználatára és felújítása során a természetes cserje- és lágyszárú szint kímélete, valamint a talajtakaró megóvása.	
E64	Az idegenhonos és tájidegen fafajú erdők véghasználatára során a tájhonos fafajok egyedeinek meghagyása (az alsó- és lehetőség szerint a cserjeszintben is).	
E68	Totális gyomirtó szerek használata csak szelektív módon és csak intenzíven terjedő, inváziós lágú és fás szárú fajok ellen alkalmazható a működési terület szerinti nemzeti park igazgatósággal történt előzetes egyeztetést követően.	
E72	Lehetőség szerint mechanikai módszerek (pl. kézi cserjeirtás, szárzúzás, kaszálás) alkalmazandók agresszívan terjedő fajok visszaszorítására.	
E81	Faanyag mozgatása csak kemény (száraz vagy fagyott) talajviszonyok mellett.	
E85	A hagyásfák, hagyás facsoportok fenntartása a fák természetes pusztulásáig.	
E94	Egészségügyi fakitermelés elhagyása az erdő fennmaradását, egészségi állapotát jelentősen veszélyeztető erdővédelmi ok kivételével.	
VA01	Szóró, sózó vagy etetőhely a működési terület szerinti nemzeti park igazgatósággal egyeztetett helyszínen alakítható ki.	

(f) Élőhelyrekonstrukciós és élőhelyfejlesztési javaslatok:

Az inváziós növények elleni védekezés, a tájidegen fásszárúak lecserélése tájhonos fajokra a természetesség javulását eredményezik, nemcsak az érintett, de a környező élőhelyeken is. A mélyebben fekvő, magasabb talajvízszintű mozaikos területek fenntartása elsősorban a nagy tűzlepke (*Lycaena dispar*) élőhelyének megőrzése miatt fontos. Amennyiben élőhelyrekonstrukcióra van lehetőség, elsősorban ebben a két élőhelytípusban érdemes beavatkozásokat végezni a kezelési egységben belül.

(g) Gazdálkodáshoz nem köthető javaslatok:

A kezelési egység területén olyan tevékenység, amely a természetközeli élőhely területének csökkenésével jár – például új vonalas létesítmények kialakítása, beépítés – nem javasolt. A kezelési egység közvetlenül vasúti pályaszakasszal is érintett, így a vegyszerezés, valamint a

vasúti sínek karbantartási munkái miatt felmerülő veszélyes anyagok felhasználása esetén egyeztetés javasolt a természetvédelmi kezelővel.

(h) A kezelési javaslatok indoklása:

Az egyik legnagyobb veszélyt a spontán terjedő akácok jelentik, melyek negatív hatást gyakorolnak a velük közvetlenül érintkező élőhelyekre, így ha csak ezeknek az állományát sikerül visszaszorítani, az már nagymértékben hozzájárul a természetesség növeléséhez.

Az erdőgazdálkodás során az őshonos állományok esetében is szükséges a természetességi állapot megőrzését, vagy lehetőség szerint javítását megcélozni. Körültekintő gazdálkodással kell biztosítani az élőhelyek mellett a közösségi jelentőségű és ritka fajok életfeltételeit is.

(a) KE-5 kezelési egység: Jelentős invázióval terhelt és jellegtelen gazdasági erdők

(b) Kezelési egység meghatározása:

Elsősorban gyertyános-tölgyes termőhelyen kialakult akácos állományok, melyek korábbi gazdálkodás helyszínein, spontán erdősülés révén jöttek létre. Az erdőben járva ma is lépten-nyomon házikókkal találkozhatunk, melyek egy része teljesen elhagyott, más része bizonyos mértékig gondozott, időszakosan használt, emellett jellemző még a kisebb parcellás művelés is. A faállományt tekintve a tömegesen előforduló fehér akác (*Robinia pseudo-acacia*) mellett szórványosan, szórlanként előforduló dió (*Juglans regia*), szelídgesztenye (*Castanea sativa*), fehér eper (*Morus alba*), gyertyán (*Carpinus betulus*), mezei juhar (*Acer campestre*) jellemző. Aljnövényzetében zavarást jelző fajok, a nagy csalán (*Urtica dioica*), vadszeder (*Rubus fruticosus*) tömegesek. Meg kell említeni az özön lágyszárú fajokat is, a következő fajok szintén nagy mennyiségben vannak jelen a kezelési egységben: magas aranyvessző (*Solidago gigantea*), kisvirágú nebánsvirág (*Impatiens parviflora*), egynyári seprence (*Stenactis annua*), amerikai karmazsinbogyó v. alkörmös (*Phytolacca americana*), süntök (*Echinocystis lobata*), bíbor nebánsvirág (*Impatiens glandulifera*) és parti szőlő (*Vitis vulpina*).

(c) Kezelési egység megfeleltetése / Érintettség vizsgálata:

- Érintett Á-NÉR élőhelyek: (RDb) Őshonos lombos fafajokkal elegyes idegenhonos lombos erdők; (S1) Akácok; (S5) Egyéb tájidegen fenyvesek; (S6) Nem őshonos fafajok spontán állományai.
- Érintett Natura 2000 fajok és élőhelyek: Nincsenek érintett fajok és élőhelyek.

(d) Gazdálkodáshoz köthető általános kezelési javaslatok:

Természetvédelmi szempontból hosszútávon a tájidegen állományok teljes szerkezetátalakítása, tájhonos, természetszerű szerkezetű erdők kialakítása a cél. Rövid távon a legfontosabb, hogy a szomszédos természetes és természetközeli élőhelyek fertőződését megelőzzük.

Az idegenhonos állományok szerkezetátalakítása történhet egy ütemben vagy fokozatosan: az elegyetlen akácok egyéb lombelegyes akácosokká, majd őshonos lombos állományokká alakításával. A fajösszetételen túl az erdők szerkezetének természetességét is növelni szükséges az egyszintű erdők többszintessé tétele, a termőhelyi adottságoknak megfelelő, természetszerű szerkezetű és fajösszetételű állományok fokozatos kialakítása által. Az őshonos fajok egyedének védelmét biztosítani kell minden korosztályban; fontos, hogy az előhasználatok során a fakitermelések ne érintsék az őshonos fajok egyedét, véghasználatkor pedig hagyásfaként maradjanak vissza a területen. Az erdőgazdálkodás során ahol az aljnövényzet

még kevésbé degradálódott vagy természetközeli állapotú, ügyelni kell a lehető legkisebb mértékű bolygatására.

(e) Gazdálkodáshoz köthető, kezelési egységre vonatkozó konkrét kezelési előírás-javaslatok:

a) Kötelezően betartandó előírások:

A védett területeken:

A természet védelméről szóló 1996. évi LIII. törvény vonatkozó rendelkezései

Erdők esetében:

Az erdőről, az erdő védelméről és az erdőgazdálkodásról szóló 2009. évi XXXVII. törvény vonatkozó rendelkezései

61/2017. (XII. 21.) FM rendelet az erdőről, az erdő védelméről és az erdőgazdálkodásról szóló 2009. évi XXXVII. törvény végrehajtásáról

Az Iharosi erdőtervezési körzet erdőterve

b) Javasolt előírások:

Kód	Előírás-javaslat	Megjegyzés
E05	Erdészeti szempontból tájidegen fajok erdőtelepítésben való alkalmazásának mellőzése.	
E06	Idegenhonos fajok telepítésének mellőzése.	
E07	Intenzíven terjedő idegenhonos fajok erdőtelepítésben való alkalmazásának mellőzése.	
E20	Fokozottan védett jelölő madárfaj fészkeinek (madárfajtól függően meghatározott) körzetében fészkelési időszakban az erdőgazdálkodási tevékenység korlátozása.	
E29	A vegyes összetételű faállományokban a nevelővágások során az idegenhonos fajok eltávolítása.	
E30	Az idegenhonos vagy tájidegen fajokkal jellemezhető faállományokban a nevelővágások során az őshonos fajok egyedeinek megőrzése az alsó- és a cserjeszintben is.	
E31	A nevelővágások során az intenzíven terjedő fajok teljes mértékű eltávolítása.	
E51	Felújítás tájhonos fajokkal, illetve célállománnyal.	
E54	Idegenhonos fajú faállomány szerkezetátalakítása.	
E55	Természetes, természetszerű és származék erdőkkel határos erdőterületek felújítása tájhonos fajokkal, illetve célállománnyal.	
E57	Az erdőfelújításban, pótlásban, állománykiegészítésben kizárólag tájhonos faj alkalmazása.	
E58	Az erdőfelújítások során a természetes erdőtársulásnak megfelelő elegyfajok biztosítása.	
E62	Az idegenhonos és tájidegen fajú faállományok véghasználata és felújítása során a természetes cserje- és lágyszárú szint kímélete, valamint a talajtakaró megóvása.	
E64	Az idegenhonos és tájidegen fajú erdők véghasználata során a tájhonos fajok egyedeinek meghagyása (az alsó- és lehetőség szerint a cserjeszintben is).	

Kód	Előírás-javaslat	Megjegyzés
E69	A környező gyepterületek védelme érdekében az idegenhonos fajok állományok terjeszkedésének megakadályozása.	
E71	A tűzpásztacon, nyiladékokon az idegenhonos, agresszíven terjeszkedő növényfajok visszaszorítása.	
E81	Faanyag mozgatása csak kemény (száraz vagy fagyott) talajviszonyok mellett.	
VA01	Szóró, szózó vagy etetőhely a működési terület szerinti nemzeti park igazgatósággal egyeztetett helyszínen alakítható ki.	

(f) Élőhelyrekonstrukciós és élőhelyfejlesztési javaslatok:

Az inváziós növények elleni védekezés – ezen fajok lecserélése a gazdálkodás során az üzemtervezett erdőkben – a természetesség javulását eredményezi, nemcsak az érintett, de a környező élőhelyeken is. Lehetőség szerint el kell végezni a kisebb facsoportokban és erdőkben előforduló akácok felszámolását és szerkezetátalakítását őshonos fajú célállományra, mert ez a faj nemcsak területfoglalása, hanem fertőzőképessége miatt is hatalmas veszélyt jelent a terület természetes élőhelyeire.

(g) Gazdálkodáshoz nem köthető javaslatok:

A kezelési egység területén olyan tevékenység, amely a természetközeli élőhely területének csökkenésével jár – például új vonalas létesítmények kialakítása, beépítés – nem javasolt. A kezelési egység egy rövidebb szakaszon közvetlen vasúti pályaszakasszal is érintett, így a vegyszerezés, valamint a vasúti sínek karbantartási munkái miatt felmerülő veszélyes anyagok felhasználása esetén egyeztetés javasolt a természetvédelmi kezelővel.

(h) A kezelési javaslatok indoklása:

A kezelési egység területén található erdőkben az akác állományszerűen, csoportokban vagy szálszerűen szinte már mindenhol jelen van. A tervezési területen az egyik legnagyobb veszélyt a spontán terjedő akácok, illetve a fenyvesek jelentik, melyek negatív hatást gyakorolnak a velük közvetlenül érintkező élőhelyekre, így ha csak ezeknek az állományát sikerül visszaszorítani, az már nagymértékben hozzájárul a természetesség növeléséhez.

(a) KE-6 kezelési egység: Kis parcellás mezőgazdálkodás

(b) Kezelési egység meghatározása:

Az utóbbi évszázadokban jellemző területhasznosítási forma volt a területen a szőlő- és kertművelés. Napjainkban a falvak elnéptelenedésével a korábbi szőlők és kertek jelentős része is felhagyásra került. A "kiskertek" kategóriába a nemrég felhagyott, vagy jelenleg is gondozott kertek kerültek, melyek általában állandóan lakottak, vagy hétvégi házként vannak használatban. Nagyon kis területen (2,1%) folyik szántóföldi művelés.

(c) Kezelési egység megfeleltetése / Érintettség vizsgálata:

- Érintett Á-NÉR élőhelyek: (T7) Intenzív szőlők, gyümölcsösök és bogyós ültetvények; (T9) Kiskertek.
- Érintett Natura 2000 fajok és élőhelyek: Nincsenek érintett élőhelyek.

(d) Gazdálkodáshoz köthető általános kezelési javaslatok:

A kisparcellás mezőgazdasági területeken kerülni kell a túlzó vegyszerhasználatot, a környezetre veszélyes szerek alkalmazását. Az alkalmazott agrotechnikában törekedni kell a természetbarát szerek használatára. A területen található szántókon javasolt a környezettudatos gazdálkodás, és a fenntartható mezőgazdálkodási gyakorlat kialakítása. A gyomosodás, kiemelkedően az inváziós gyomok terjedésének megakadályozása szintén fontos. A mezőgazdálkodást úgy szükséges folytatni, hogy a művelés alatt álló területekkel érintkező élőhelyek ne sérüljenek, a talajvíz és a felszíni vizek ne szennyeződjenek. Szántás esetén a szántó parcellán belül kell maradni. Javasolt a művelt területek szélén lehetőség szerint védelmi funkciójú cserjesávok, fasorok, gyepes pufferterületek kialakítása. Az extenzív, gyepes gyümölcsösök és szőlők tájképi értékeik mellett mind botanikai, mind zoológiai szempontból értékesek lehetnek. Fennmaradásukhoz, diverzitásuk megőrzéséhez szükséges lenne a korábbi hagyományos tájhasználati módok fenntartása.

Természetvédelmi szempontból hosszú távon a szántók gyepékké, vagy őshonos, termőhelyazonos fafajú erdőkké alakítása volna kívánatos. Az intenzív szántóföldi kultúrák jelentős terhelést jelentenek (műtrágya, gyomirtók és rovarölők) a környező vízfolyásokra, és az őket határoló erdőkre.

(e) Gazdálkodáshoz köthető, kezelési egységre vonatkozó konkrét kezelési előírás-javaslatok:

a) Kötelezően betartandó előírások:

A védett területeken:

A természet védelméről szóló 1996. évi LIII. törvény vonatkozó rendelkezései

b) Javasolt előírások:

Kód	Előírás-javaslat	Megjegyzés
SZ09	A növénytermesztéssel kapcsolatos technológiai munkálatok során bármilyen depóniát csak szántókon lehet létrehozni, és ott legfeljebb 2 hónapig lehet tárolni.	
SZ10	Trágya, műtrágya: természetes vizektől mért 200 m-en belül trágya, műtrágya nem deponálható.	
SZ14	A parcella szélein legalább 3 m széles növényvédőszer mentes táblaszegély elhagyása, a táblaszegélyben szükség esetén mechanikai gyomirtás végzése.	
SZ17	Természetközeli állapotú erdőtervi jellel ellátott láperdő és keményfás ligeterdő, illetve vizes élőhely szélétől számított 50 m-es sávban szántóföldi növénytermesztés során kemikáliák és bioregulátorok nem alkalmazhatók.	Tervezés területtel közvetlen határos szántóterületek esetén is.
SZ19	Kizárólag környezetkímélő besorolású növényvédő szerek alkalmazása engedélyezett.	
SZ22	Rágcsálóirtó szerek és talajfertőtlenítő szerek nem alkalmazhatók.	
SZ63	Tájidegen fűmagkeveréssel történő vetés nem	

Kód	Előírás-javaslat	Megjegyzés
	megengedett.	
SZ67	Természetbarát gyepesítés, termőhelytől függően üde rét vagy száraz gyep kialakulásának elősegítése. Tájidegen magkeverék nem alkalmazható, csak a termőhelyre jellemző őshonos fajok vethetők.	
SZ74	Őshonos fajokból álló fasorok, facsoportok, szoliter fák, cserjefoltok telepítése.	

(f) Élőhelyrekonstrukciós és élőhelyfejlesztési javaslatok:

Természetvédelmi szempontból hosszú távon a szántók gyepékké, vagy őshonos, termőhelyazonos fafajú erdőkké alakítása volna kívánatos.

(g) Gazdálkodáshoz nem köthető javaslatok:

A kezelési egység területén olyan tevékenység, amely a természetközeli élőhely területének csökkenésével jár (beépítés, új vonalas létesítmények, pl. utak kialakítása) nem javasolt.

(h) A kezelési javaslatok indoklása:

A kezelési egység területén nem található jelölő érték, de természetvédelmi és tájképi szempontból is fontos ezen extenzív gyümölcsösök és szőlők megőrzése. Ebben a kezelési egységben a termelés növelése, és a vegyszerek nagyobb arányú használata nem javasolt, mivel csökkentené a terület biodiverzitását, valamint az esetleges bemosódással szennyeznék a talajvizet és a felszíni vizeket, ezen keresztül veszélyeztetné a közelben található természetközeli élőhelyeket, mint például a természetes eutróf tavak (3150) és szurdokerdők (9180*) élőhelytípusba sorolható élőhelyfoltok élővilágát. A kezelési javaslatok betartásával ezen élőhelytípusok veszélyeztetése elkerülhető. Gondatlan kezeléssel az innen kikerülő inváziós fajok jelentős hatással lehetnek a környező értékes területekre.

(a) KE-7 kezelési egység: Vasút, út

(b) Kezelési egység meghatározása:

Rövid szakaszon a Natura 2000 területen áthalad az Órtilos települést az órtilosi vasútállomással összekötő burkolt út (mintegy 500 m), emellett burkolatlan dűlőutak is találhatóak a területen. A vasútvonal jóval hosszabb szakaszon érinti a Natura 2000 területet, annak részét képezi teljes hosszában a Zákány-Belezna vasútállomások közötti szakaszon. A vasút mellett számos helyen találkozhatunk az inváziós japánkeserűfű (*Reynoutria japonica*), a magas aranyvessző (*Solidago gigantea*), a süntök (*Echinocystis lobata*) és a fehér akác (*Robinia pseudo-acacia*) kisebb-nagyobb állományával. A töltés mellett alapvetően őshonos fajokból álló gyomnövényzet, cserjés vagy pionír növényzet a jellemző. A területen a MÁV Zrt. tulajdonában levő vasúti sínek, töltések, stb., valamint a MÁV Zrt. és magánszemélyek tulajdonában lévő utak és ingatlanok találhatóak, mely utóbbiak közül néhány elhagyatottan áll.

(c) Kezelési egység megfeleltetése / Érintettség vizsgálata:

- Érintett Á-NÉR élőhelyek: (U11) Út- és vasúthálózat.

- Érintett Natura 2000 fajok és élőhelyek: Nincsenek érintett fajok és élőhelyek.

(d) Gazdálkodáshoz köthető általános kezelési javaslatok:

Az utak, töltések és a vasút fenntartása során törekedni kell a környező értékes élőhelyek minél kisebb mértékű zavarására. A karbantartási, helyreállítási vagy esetleges fejlesztési munkák idejét, helyét, technológiáját a Duna-Dráva Nemzeti Park Igazgatóság (a továbbiakban: DDNPI) szakembereivel előzetesen egyeztetni kell.

(e) Gazdálkodáshoz köthető, kezelési egységre vonatkozó konkrét kezelési előírás-javaslatok:

a) Kötelezően betartandó előírások:

A töltések esetében a vízgazdálkodási terv előírásai a mérvadóak.

b) Javasolt előírások:

Erre a kezelési egységre nézve önkéntesen vállalható előírások nem fogalmazhatók meg (mivel ezek a területek nem illeszthetők a támogatási rendszerbe).

(f) Élőhelyrekonstrukciós és élőhelyfejlesztési javaslatok:

A fent említett utak, vasutak, töltések javítása, felújítása és helyreállítása nem tekinthető élőhelyrekonstrukciós munkának, így ilyen jellegű javaslatok nincsenek.

(g) Gazdálkodáshoz nem köthető javaslatok:

A terület nincs jelentősebb turisztikai nyomásnak kitéve. Gazdálkodáshoz nem köthető javaslatok nincsenek.

(h) A kezelési javaslatok indoklása:

A vonalas létesítmények a gazdálkodást és a közlekedést is szolgálják, fenntartásuk szükségszerű.

3.2.2. Élőhelyrekonstrukció és élőhelyfejlesztés

Az élőhelyrekonstrukciós és élőhelyfejlesztési javaslatokat a dokumentáció a 3.2.1. fejezetben, a kezelési egységekre vonatkozó kezelési javaslatokkal egységes szerkezetben tárgyalja. Az élőhelyrekonstrukciós javaslatok az alegységek részletezésénél jelennek meg.

3.2.3. Fajvédelmi intézkedések

Az egyes fajokkal kapcsolatosan a fajvédelmi intézkedések túlnyomó részben élőhelykezelési jellegűek, így beépültek a kezelési egységekre megfogalmazott javaslatok közé. A vízhez kötött jelölő állatfajok (pl.: vöröshasú unka - *Bombina bombina*) a jelenleg is hasznosításmentes területeken élnek, a tájhasználatól nem veszélyeztetettek. Ezekre a fajokra a kiszáradás, és a vizes élőhelyeket elfoglaló özöngyomok jelentik a legfőbb veszélyt. A xilofág fajok (pl.: nagy szarvasbogár - *Lucanus cervus*, nagy hőscincér - *Cerambyx cerdo*) és az odúlakó fajok (pl.: nyugati piszedenevér - *Barbastella barbastellus*) állományainak megőrzése érdekében az erdőgazdálkodás során ügyelni kell az idősebb állományok megtartására, az odvasodó egyedek, a lábon álló és fekvő holtfa területen tartására, és a kártevők elleni vegyszeres védekezés kerülésére.

3.2.4. Kutatás, monitorozás

A tervezés alapját jelentő élőhelytérképezés 2016-ban készült el. A jövőbeni kutatások célja a területen előforduló közösségi jelentőségű élőhelyek és fajok állományváltozásának követése.

A közösségi jelentőségű élőhelyek kiterjedésének monitorozására javasoljuk az NBmR protokoll szerinti élőhelytérképezés elvégzését 10-12 évente. Javasolt a jelölő élőhelyek állományainak állapotát is 1-1 mintavételi helyen monitorozni, erre alkalmas módszer a közösségi jelentőségű erdőkre és vizes élőhelyekre kidolgozott vonatkozó módszertan.

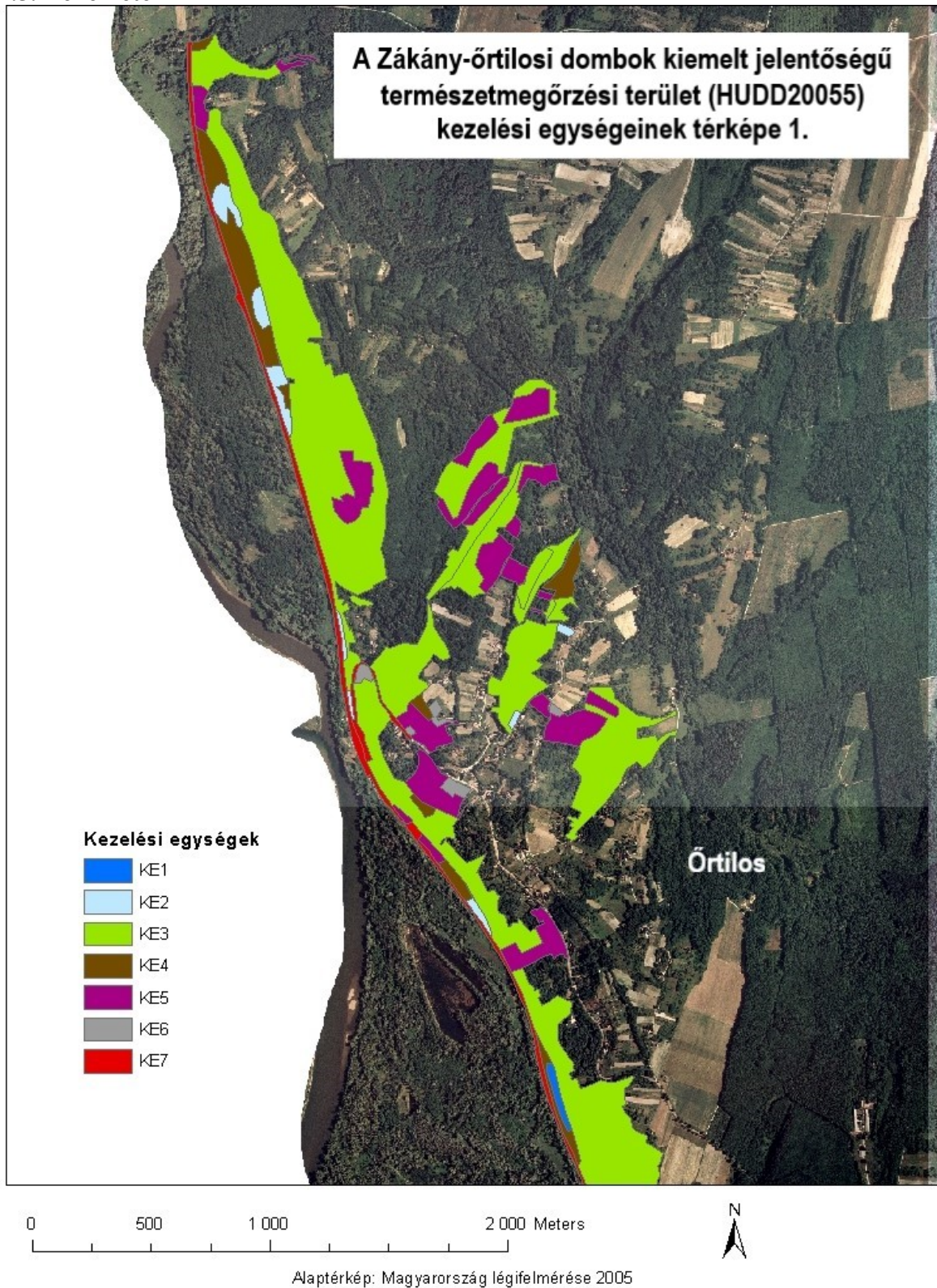
A jelölő nagy tűzlepke (*Lycaena dispar*) monitorozása NBmR módszertan szerint 5 évente végezhető.

A jelölő vöröshasú unka (*Bombina bombina*) állományát javasolt 6 évente felmérni az Unió Natura 2000 jelentéstételi kötelezettséghez igazodva.

A jelölő nagy hőscincér (*Cerambyx cerdo*) monitorozását, állománybecslését is javasolt legalább 6 évente elvégezni. A nagy hőscincér (*Cerambyx cerdo*) esetében az imágók mellett a kirepülő nyílások alapján kell monitorozni, legalább 6 évente. Ezen fajok esetén a jelenlét-hiány adatok felvétele mellett a potenciális élőhelyek alkalmasságának monitorozása javasolható.

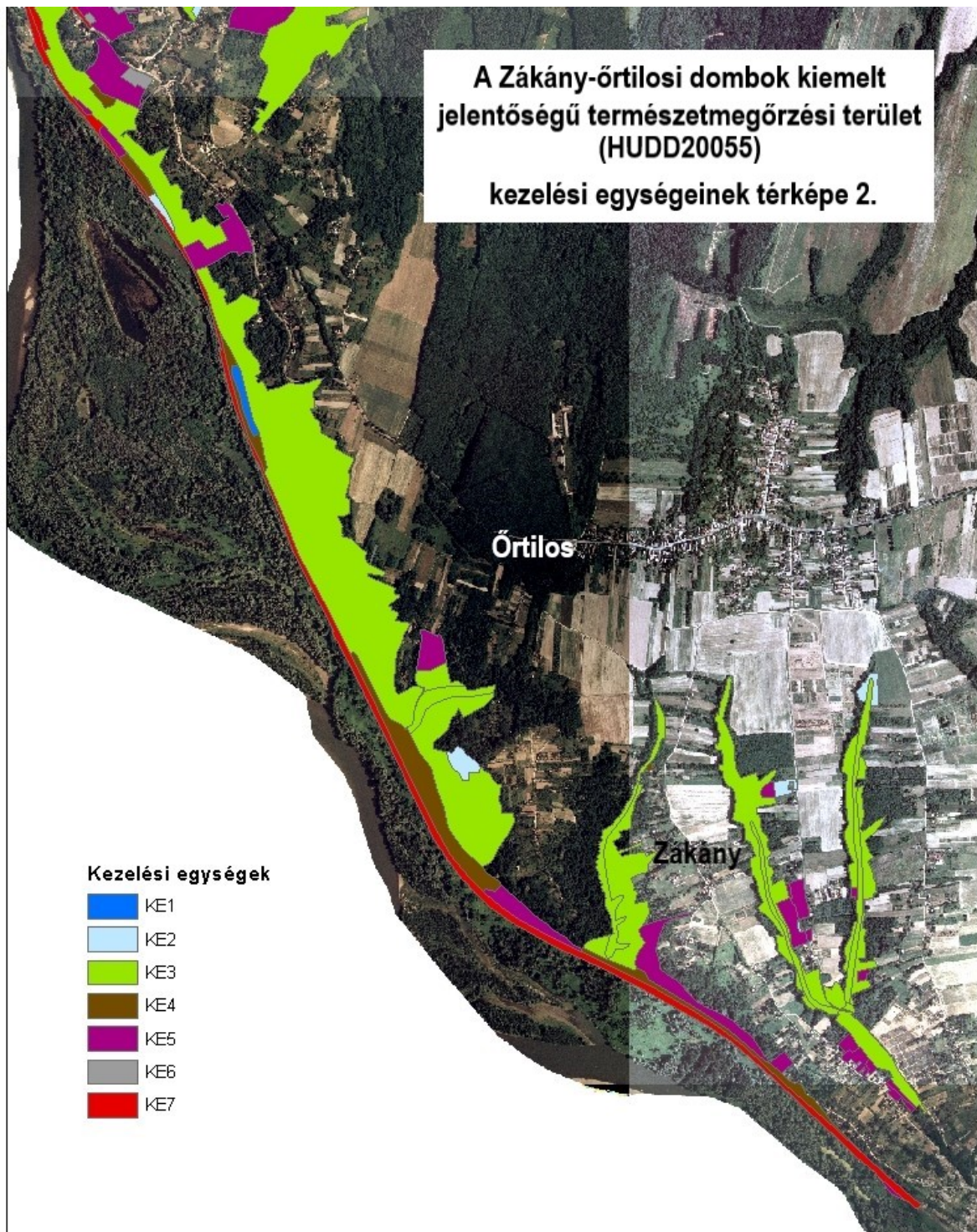
A Natura 2000 terület nyugati pisedenevér (*Barbastella barbastellus*) állománya értékes, melynek monitoringja automata detektorokkal és befogással történhet. A faj jelenlét/hiánya, valamint a hosszú távú éves gyakorisággal, hangok alapján vizsgált relatív gyakorisága mutatja a faj (ezen túl az összes erdei denevérfaj) állományának változását, az erdészeti beavatkozások hatását. A vizsgálatokat 6 évente indokolt elvégezni.

3.2.5.Mellékletek

**A Zákány-örtilosai dombok kiemelt
jelentőségű természetmegőrzési terület
(HUDD20055)**

kezelési egységeinek térképe 2.

0 500 1 000 2 000 Meters

Alaptérkép: Magyarország légifilmérése 2005

3.3. A kezelési javaslatok megvalósításának lehetséges eszközei a jogi háttér és a tulajdonviszonyok függvényében

A tervezési terület részben (64%-ban) átfed a Duna-Dráva Nemzeti Parkkal. (Védetté nyilvánította a 7/1996. (IV. 17.) KTM rendelet.)

A tervezési terület a Zákány-örtiloszi dombok (HUDD20055) kiemelt jelentőségű természetmegőrzési terület, így alapvetően a 275/2004 (X.8.) Kormányrendelet az irányadó.

A tervezési területen nagyrészt (csaknem 70%-ban) átfed a HUDD10002 Nyugat-Dráva SPA (madárvédelmi) területtel.

A tervezési terület teljes egésze része az Országos ökológiai hálózatnak is, magterületként illetve ökológiai folyosóként is (ld. 1.6. fejezet).

A gyümölcsösöket magángazdálkodók használják. Az erdők esetében magánerdő gazdálkodók és állami tulajdonú erdőgazdálkodók (DDNPI, MÁV Zrt., SEFAG Zrt.) vannak jelen a területen.

A kezelési javaslatok megvalósítása esetén a fent összefoglalt körülményeket kell figyelembe venni.

3.3.1. Agrártámogatások

3.3.1.1. Jelenlegi működő agrártámogatási rendszer

A jelenlegi uniós költségvetési ciklusban (2014-2020) a Közös Agrárpolitika (KAP) támogatásai közül az alábbiak relevánsak a területen. Az **I. pillérből (Közvetlen támogatások)**:

Az Európai Unió által finanszírozott **egységes területalapú támogatás** (Single Area Payment Scheme - SAPS) a föld hasznosításától függetlenül igényelhető a közösségi jogszabályok által meghatározott területekre, hazánkban azokra a gyepek és szántó területekre, melyek a MePAR rendszerben támogatható területként vannak nyilvántartva (a Natura 2000 kijelöléstől ez független). A SAPS igénybevételenek jelenleg hatályos szabályait *az Európai Mezőgazdasági Garancia Alapból finanszírozott egységes területalapú támogatás, valamint az ahhoz kapcsolódó átmeneti nemzeti támogatás igénybevételeivel kapcsolatos egyes kérdésekről szóló 5/2015. (II. 19.) FM rendelet* tartalmazza. A támogatások adott évi igénybevételeivel, azaz az egységes kérelem benyújtásával kapcsolatos eljárási szabályokról minden évben új rendelet jelenik meg. A gazdálkodónak az összes bejelentett területét a helyes mezőgazdasági gyakorlatnak megfelelően kell művelnie és megfelelő környezeti állapotban kell tartania. Ezeknek a feltételeknek a teljesítését a Mezőgazdasági és Vidékfejlesztési Hivatal (MVH), külön megállapodás alapján az illetékes szakhatóságok bevonásával térinformatikai módszerekkel, helyszíni bejárással ellenőrzi.

Az éghajlat és környezet szempontjából előnyös mezőgazdasági gyakorlatokra nyújtandó támogatás (**zöldítés**) célja, hogy a mezőgazdasági tevékenységet végzők nagyobb mértékben járuljanak hozzá a környezeti és természeti erőforrások megőrzéséhez. A támogatás igénybevételenek részletes feltételeit az éghajlat és környezet szempontjából előnyös mezőgazdasági gyakorlatokra nyújtandó támogatás igénybevételenek szabályairól, valamint a szántóterület, az állandó gyepterület és az állandó kultúrával fedett földterület növénytermesztésre vagy legeltetésre alkalmas állapotban tartásának feltételeiről szóló 10/2015. (III. 13.) FM rendelet tartalmazza.

A II. pillérből (Vidékfejlesztési támogatások) a területen elsősorban az alábbiaknak lehet relevanciájuk:

1.) Kötelező földhasználati előírások ellenértékéként igényelhető kompenzációs jellegű kifizetések, csak igénylés esetén járnak (az állami szervezetek kivételével-, a következő jogcímenen:

– A 269/2007. (X. 18.) Korm. sz. rendelet alapján földhasználati előírások vannak hatályban a Natura 2000 területek gyepeire vonatkozóan, ezért a Natura 2000 gyepterületeken történő gazdálkodáshoz területalapú, kompenzációs támogatás vehető igénybe: VP4-12.1.1-16 - Natura 2000 mezőgazdasági területeknek nyújtott kompenzációs kifizetések

A tervezési területen a gyepgazdálkodás nem jelentős, a támogatható gyepek kb 28 ha-t tesznek ki, de kiterjedésük többnyire kisebb a támogatható méretnél.

– A Natura 2000 irányelveket érvényre juttató jogszabályok végrehajtásával érintett, az Országos Erdőállomány Adattárban nyilvántartott erdőrészlet területén felmerülő költségek és jövedelem kiesés ellentételezése céljából a magánkézben levő, Natura 2000 erdőterületeken történő gazdálkodáshoz kompenzációs támogatás igényelhető, mely az erdő természetességétől a faállomány korától és összetételétől függ: VP4-12.2.1-16 - Natura 2000 erdőterületeknek nyújtott kompenzációs kifizetések.

A támogatható erdők kiterjedése kb. 70 ha.

2.) Önkéntesen vállalt előírások nyomán igényelhető mező- és erdőgazdálkodási támogatások közül költségvetési ciklus végéhez közeledve pillanatnyilag kevés a még nyitott pályázat, a következők érhetők el a területen (az állami szereplők kivételével):

Az erdőterületekre vonatkozóan erdő-környezetvédelmi kifizetések vehetők igénybe:

VP5- 8.5.1.-16 - Az erdei ökoszisztémák ellenálló képességének és környezeti értékének növelését célzó beruházások

A jelenleg hatályos Mezőgazdasági Parcella Azonosító Rendszer alapján a Zákány-örtilosi dombok (HUDD20055) Natura 2000 terület az alábbi azonosítóval jelzett fizikai blokkokban található. A blokkok száma 18, összterületük 498,31 ha, ami meghaladja a teljes területét, ennek oka a több tömbre osztható site kialakítás, és a MePAR blokkok túlnyúlása. A támogatható terület 144,97 ha.

MePAR Blokkazonosító:

MePAR	terület (ha)	támogatható (ha)
R22HK-6-05	35,75	10,40
R9T3K-R-05	3,39	3,39
R9HPK-3-05	5,58	0,00
RAFHK-V-05	2,78	2,78
RA9PK-W-05	2,18	2,18
RAXWK-R-05	7,53	0,00
R9VHK-8-05	30,50	3,90
R5FHK-P-05	49,36	1,94
R5E9K-F-05	54,89	0,47
R9M9K-T-05	21,60	0,00
R68HK-J-05	20,23	1,52
R69PK-R-05	71,91	29,09
R6AWK-1-05	31,13	13,16
R6XWK-M-05	47,72	0,37
R99PK-V-05	50,22	27,43
RAD3K-D-05	35,32	30,69
RCD3K-E-05	14,65	14,65
RCE9K-N-05	13,57	3,00
Összesen:	498,31	144,97

3.3.1.2. Javasolt agrártámogatási rendszer

Kifejezetten Natura 2000 területekre jelenleg csak az európai közösségi jelentőségű természetvédelmi rendeltetésű területeken található gyep- és erdőterületekre vonatkozóan létezik kompenzációs kifizetés. Jelenleg nincsen hatályban szántó és halastó művelési ágú, valamint egyéb természetvédelmi szempontból fontos élőhelyre (pl. láprét, vizes élőhelyek, stb.) kidolgozott földhasználati előírás, illetve ez alapján kompenzációs kifizetés.

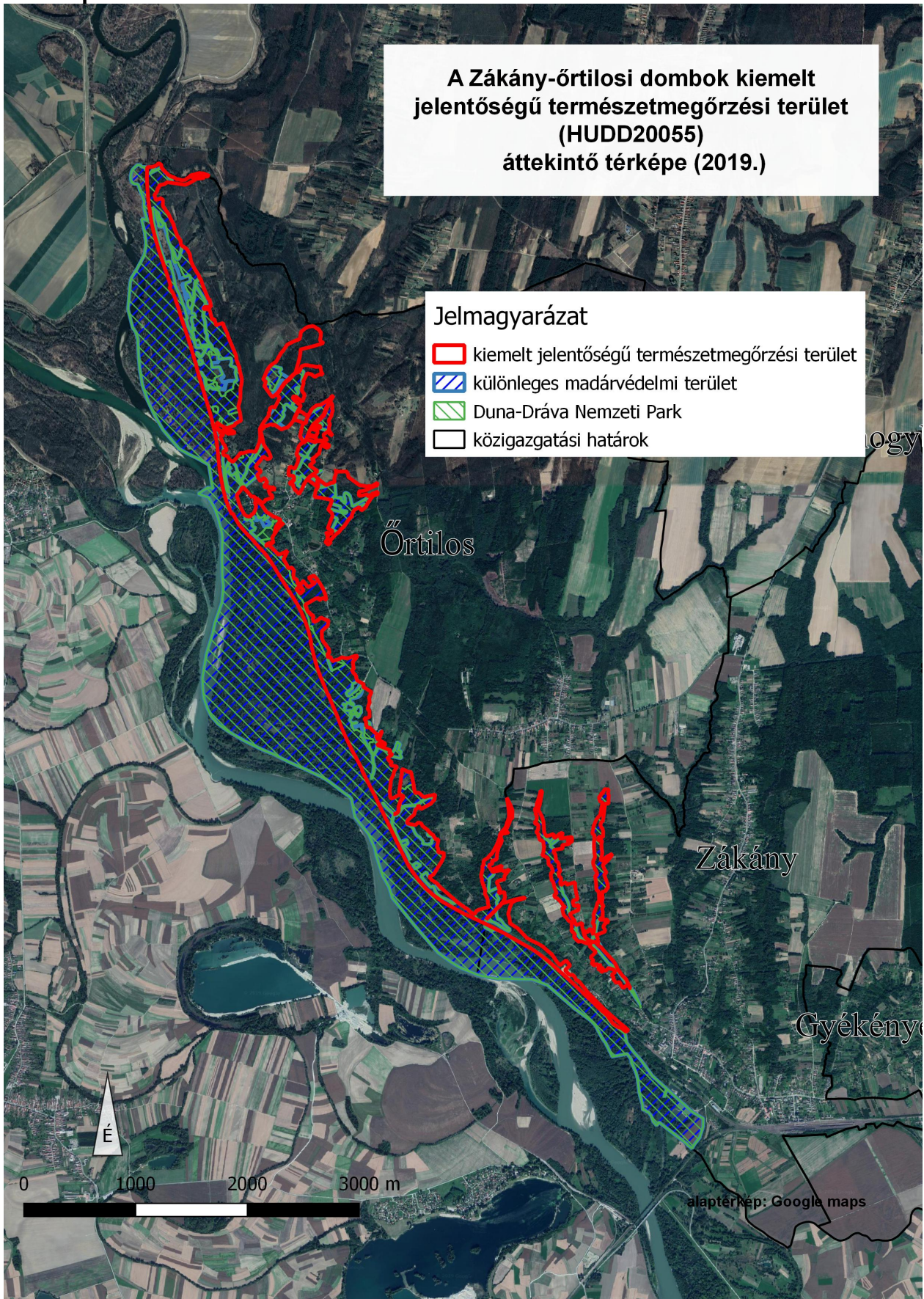
3.3.2. Pályázatok

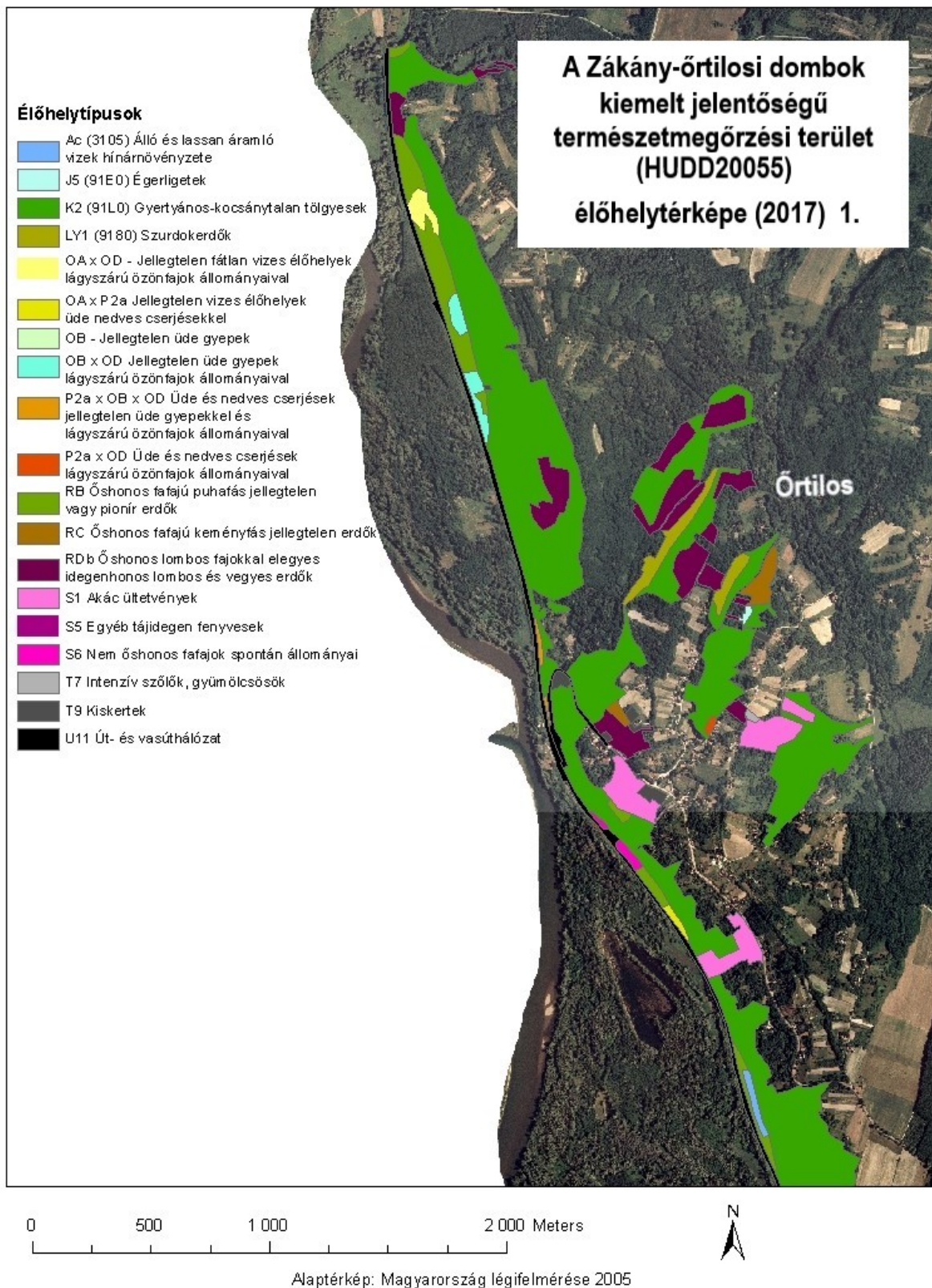
A tervezési területet érintő pályázat nincs folyamatban. A tervezési területen KEHOP, LIFE természetvédelmi célú pályázatok indítására, vagy abban való részvételre van leginkább lehetőség. A széttagolt, sok magántulajdonos kezében lévő területek magas aránya miatt az ilyen jellegű pályázatok nehezen megvalósíthatóak.

3.3.3. Egyéb

A tervezési területre vonatkozóan egyéb javaslat nem merült fel.

4.Térképek

**A Zákány-örtílosi dombok kiemelt
jelentőségű természetmegőrzési
terület (HUDD20055)
élőhelytérképe (2017) 2.**

0 500 1 000 2 000 Meters

Alaptérkép: Magyarország légifilmérése 2005

AGRÁRMINISZTERIUM

Nyilatkozat

A HUDD20055 Zákány-örtilosí dombok kiemelt jelentőségű természetmegőrzési terület Natura 2000 fenntartási terve megfelel az európai közösségi jelentőségű természetvédelmi rendeltetésű területekről szóló 275/2004. (X. 8.) Kormányrendelet 4. §. (4) bekezdésben foglalt tartalmi és formai követelményeknek. A Natura 2000 fenntartási tervet a Natura 2000 fenntartási tervek Szakmai Bizottsága elfogadta.

A HUDD20055 Zákány-örtilosí dombok Natura 2000 területre vonatkozó fenntartási tervet, az agrárminiszter megbízásából, **jóváhagyta:**

Balczó Bertalan

természetvédelemért felelős helyettes államtitkár

Budapest, 2019. november 27.